

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะความแตกต่างของการบัญชีและการภาษีอากร การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบัญชีและการภาษีอากรเพื่อนำมา กำหนดรูปแบบเฉพาะของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งที่ได้ประโยชน์ทั้งภาคธุรกิจ เอกชน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำแนวทางมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง ประมวลรัษฎากร กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศมา ใช้เป็นแนวทางในการนำเสนอสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตาม วัตถุประสงค์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอการสรุปผลการวิจัยตาม วัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 3 ข้อ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 1: ศึกษาลักษณะความแตกต่างของบัญชีตาม มาตรฐานการบัญชีกับการภาษีอากรของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ซึ่งปรากฏผล วิเคราะห์ดังนี้

โดยสรุปลักษณะความแตกต่างของการบัญชีและการภาษีอากรของธุรกิจการให้เช่าแบบ ลีสซิ่ง เป็นผลแตกต่างระหว่างมูลค่าตามบัญชีกับฐานภาษีอากร จากการ วิเคราะห์แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินทรัพย์ กลุ่มหนี้สิน กลุ่มรายได้ และ กลุ่มค่าใช้จ่าย และในแต่ละกลุ่มนั้นจัดแบ่งเป็นประเภทความแตกต่างได้ 2 ประเภท คือ ความแตกต่างทั่วไปและความแตกต่างเฉพาะกรณี

ลักษณะความแตกต่างทั่วไป เป็นไปตามประมวลรัษฎากร ซึ่งธุรกิจทุกประเภท ต้องคำนวณความแตกต่างทั่วไปนี้ เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายต้องห้าม ค่าใช้จ่ายเกินที่กำหนด

และสอดคล้องกับผลแตกต่างถาวรของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ โดยผลต่างที่เกิดขึ้น ไม่มีทางกลับมาเท่ากับได้ในอนาคต

ลักษณะความแตกต่างเฉพาะกรณี เป็นเรื่องเฉพาะของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ซึ่งไม่มีการออกกฎหมายเฉพาะแต่ต้องอ้างอิงกฎหมายข้างเคียงทั้งประมวลรัษฎากร ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และสอดคล้องกับผลแตกต่างชั่วคราวของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 2: เพื่อระบุปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งซึ่งทำให้ธุรกิจมีขนาดเล็กและเติบโตช้าและผลกระทบนั้นมีผลต่อการพัฒนาการด้านเศรษฐกิจของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งปรากฏผลวิเคราะห์ดังนี้

จากการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในประกอบด้วย อัตราการเจริญเติบโตของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งไม่เติบโตอย่างสม่ำเสมอแต่จะเติบโตขึ้นและซบเซาลงสลับกันตลอดระยะเวลา 10 ปี ในขณะที่มีอัตราผลตอบแทนที่อยู่ในเกณฑ์สูงกว่าสถาบันการเงิน และด้านปัจจัยเงินทุน ที่ผู้ประกอบการต้องหาแหล่งเงินทุนที่ดอกเบี้ยต่ำเพื่อสามารถแข่งขันกับสถาบันการเงินและธนาคาร ส่วนปัจจัยภายนอกประกอบด้วย สภาพวิชาชีพบัญชีไม่ได้กำหนดมาตรฐานการบัญชีให้สอดคล้องกับสภาพธุรกิจในประเทศไทย ไม่ได้ทำประชาพิจารณ์อย่างเหมาะสม และกฎหมายภาษีอากรไม่มีข้อกำหนดเฉพาะสำหรับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเหมือนกับธุรกิจเช่าซื้อ และกรมสรรพากรได้มีแนวทางปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ตรวจสอบของกรมสรรพากรใช้ตรวจสอบผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง แนวทางทั้งหมดไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของประมวลรัษฎากรในส่วนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ได้นำกฎหมายลักษณะอื่น ได้แก่ กฎหมายกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินมาใช้กับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งโดยใช้การตีความทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับผู้ประกอบการ ประกอบกับหน่วยงานทางราชการ ได้แก่ ธนาคารแห่งประเทศไทยเข้ากำกับควบคุมธุรกิจโดยผ่านธนาคารที่เป็นบริษัทแม่ ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขันทางธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 3: การให้ได้มาซึ่งรูปแบบการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งที่ได้ประโยชน์และความสอดคล้อง

ระหว่างการบัญชีและการภาษีอากรในประเทศไทยและให้ได้ประโยชน์ทั้งภาคธุรกิจ เอกชน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องซึ่งปรากฏผลวิเคราะห์ดังนี้

โดยปกติผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ต้องศึกษาวางแผนการดำเนินงานธุรกิจตั้งแต่ ก่อนจัดตั้งบริษัทในเรื่องจำนวนทุน ผู้ร่วมทุน นโยบายการดำเนินงาน สายงานการบังคับบัญชีารวมนโยบายด้านการบัญชีและการภาษีอากร ซึ่งสรุปรูปแบบการบัญชีและการภาษีอากรได้ดังนี้

ด้านการบัญชี

จากการวิจัยพบว่า นโยบายด้านการบัญชีนั้นมีการบันทึกรายการตามนโยบายของบริษัทซึ่งจะแตกต่างจากมาตรฐานการบัญชี ดังนี้

การปฏิบัติทางการบัญชีและการให้สินเชื่อ จะปฏิบัติตามนโยบายของผู้ร่วมทุนต่างประเทศ จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของบริษัทที่มีผู้ร่วมทุนเป็นต่างประเทศ ได้ระบุว่า การให้สินเชื่อนั้นจะให้สินเชื่อประเภทสัญญาเช่าการเงินประเภทเดียวเนื่องจากมีคำสั่งจากบริษัทแม่ ในต่างประเทศ การจำแนกประเภทสัญญาเช่าจะใช้วัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ในการจำแนกประเภทสัญญาเช่า ดังนั้นเมื่อวัตถุประสงค์เป็นการให้สินเชื่อ การจำแนกประเภทสัญญาเช่าจะเป็นสัญญาเช่าการเงินเพื่อเป็นหลักในการบันทึกบัญชีของบริษัทซึ่งไม่สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีและการภาษีอากร

การใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ก่อนวันถือปฏิบัติ จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของบริษัทจำนวน 6 ราย ได้นำมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ นำมาปฏิบัติแล้ว (เดิมสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ จะประกาศให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2550 เป็นต้นไปแต่ได้มีการเลื่อนออกไปและจะประกาศให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป) ซึ่งเป็นนโยบายของผู้ร่วมทุนต่างประเทศและการสำรวจข้อมูลโดยแบบสอบถาม บริษัท 13 ราย มีบริษัท 6 ราย ที่ได้ นำมาปฏิบัติแล้ว เนื่องจากมีผู้ร่วมทุนต่างประเทศเช่นเดียวกัน

ด้านแหล่งเงินทุนได้มี การนำสินเชื่อบริษัทไปทำลิสซิ่งต่อโดยได้นำลูกหนี้ สัญญาเช่าการเงินของบริษัทไปเป็นหลักประกันในการหาเงินทุนเพิ่มเพื่อเสริมสภาพคล่องของบริษัทโดยมีการร่วมกันระหว่างธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่ง จำนวนตั้งแต่ 2 รายถึง 4 ราย

ส่วนในด้านภาษีอากร

จากการวิจัยพบว่า มีการบันทึกบัญชีตามการภาษีอากรคู่ขนานกับบัญชีของบริษัทจากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 ราย ให้ข้อมูลว่าบริษัทได้บันทึกบัญชีตามการภาษีอากรคู่ขนานไปกับการบันทึกบัญชีของบริษัท โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากการบัญชีและการภาษีอากรมีความแตกต่างกันอย่างมีสาระสำคัญและเพื่อประหยัดเวลาในการตรวจสอบและจัดทำรายการกำไรสุทธิเพื่อคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลและเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลให้ครบถ้วนถูกต้อง

อภิปรายผล

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 1: ศึกษาลักษณะความแตกต่างของบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีกับการภาษีอากรของธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่ง จากการวิเคราะห์แบ่งได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม สินทรัพย์ กลุ่มหนี้สิน กลุ่มรายได้ และกลุ่มค่าใช้จ่าย และในแต่ละกลุ่มนั้นจัดแบ่งเป็นประเภทความแตกต่างได้ 2 ประเภท คือความแตกต่างทั่วไปและความแตกต่างเฉพาะกรณี สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ลักษณะความแตกต่างของหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรกลุ่มสินทรัพย์

ตาม คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป. 4/2528 เรื่อง สั่งให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตาม มาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร มีหน้าที่ หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย (แก้ไขเพิ่มเติมด้วย คำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 29/2534และที่ ท.ป. 34/2534 เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 และวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป.

176/2552 ใช้บังคับ สำหรับการจ่ายเงินได้พึงประเมินตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2552 เป็นต้นไป ตามลำดับ)

ได้กำหนดคำว่า “การให้เช่าสินทรัพย์แบบลีสซิ่ง” หมายความว่า การให้เช่าสินทรัพย์ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้เช่าเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนที่ได้รับชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 60 ล้านบาท และเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 82/3 แห่งประมวลรัษฎากร

2. ผู้เช่าเป็นนิติบุคคล

3. กำหนดเวลาเช่า ต้องมีระยะเวลาตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป เว้นแต่สินทรัพย์ที่ให้เช่าเป็นสินทรัพย์ที่ผู้ให้เช่ายืมมาจากผู้เช่ารายอื่น ระยะเวลาในการให้เช่าอาจไม่ถึง 3 ปีก็ได้

คำว่า “การให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิ่ง” หมายความว่า “สัญญาให้เช่าทรัพย์สินซึ่งผู้ให้เช่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินและนำออกให้เช่าโดยค้ำประกันว่า เมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า ผู้เช่ามีสิทธิเลือกที่จะซื้อทรัพย์สินที่เช่าหรือส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ให้เช่าก็ได้”(แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 34/2534 ใช้บังคับ 1 มกราคม พ. ศ. 2535 เป็นต้นไปและแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 176/2552 ใช้บังคับ สำหรับการจ่ายเงินได้พึงประเมินตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม พ. ศ. 2552 เป็นต้นไป) (คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 125/2546) (สาธิต รั้งศิริ และจรัญญา แสงสุขดี, 2550; อมรศักดิ์ พงศ์พศุคม, 2548)

ดังนั้นตามประมวลรัษฎากร ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง จะถูกกำหนดเป็นการบริการให้เช่าสินทรัพย์เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับการทำสัญญาเช่าดำเนินงานแต่จะแตกต่างกับสัญญาเช่าการเงินจึงต้องมีการปรับปรุงรายการรายได้และค่าใช้จ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องครบถ้วนตามประมวลรัษฎากร ก่อนที่จะยื่นเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ลักษณะความแตกต่างของหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากร กลุ่มหนี้สิน และกลุ่มรายได้

ความหมายของเงินได้หรือรายได้ ตามประมวลรัษฎากรมาตรา 39 ซึ่งบัญญัติอยู่ในหมวด 3 ภาษีเงินได้ส่วน 1 ข้อความทั่วไปของลักษณะ 2 ภาษีอากรฝ่ายสรรพากร โดยให้ความหมายของคำว่า เงินได้พึงประเมินไว้ คือ เงินได้อันเข้าลักษณะพึงเสียภาษีในหมวดนี้ เงินได้ที่กล่าวนี้ให้หมายความรวมถึงตลอดถึงทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับ ซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้สำหรับเงินได้พึงประเมินดังกล่าว ดังนั้นจึงต้องนำความหมายไปใช้ใน ส่วน 3 การเก็บภาษีจากบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลด้วย เพราะในกรณีของภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประมวลรัษฎากร มาตรา 65 กฎหมายบังคับให้บริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต้องใช้เกณฑ์สิทธิในการคำนวณกำไรสุทธิเพียงหลักเกณฑ์เดียวเท่านั้น ซึ่งต่างจากเกณฑ์คงค้างตามมาตรฐานการบัญชี ในพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มาตรา 20 บังคับให้บริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต้องบันทึกรายการบัญชีตามความเป็นจริง ดังนั้น จึงเกิดความแตกต่างระหว่างเกณฑ์ทางกฎหมายภาษีอากรกับเกณฑ์ทางบัญชีในการบันทึกเงินได้จำนวนเดียวกัน ในประเด็นเรื่องเงินได้หรือรายได้นี้ ได้มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4380/2531 ได้วินิจฉัยว่าเงินได้หรือรายได้ คือเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับมาแล้วในปีภาษีหรือในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นเป็นเกณฑ์เงินสด

การรับรู้รายได้ในเงินล่วงหน้า ในกรณีคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป. 73/2541

เรื่องการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการเรียกเก็บเงินจ่ายล่วงหน้า เงินประกัน เงินมัดจำ หรือเงินจอง ลงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2541 ในการคำนวณรายได้และรายจ่ายของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล จะต้องนำเงินก้อนเพื่อตอบแทนการให้เช่าทรัพย์สินหรือให้บริการไม่ว่าจะเรียกเก็บในลักษณะเงินจ่ายล่วงหน้า เงินประกัน เงินมัดจำ เงินจอง หรือเงินอื่นที่เรียกเก็บในลักษณะทำนองเดียวกัน มารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มมีการให้เช่าทรัพย์สินหรือให้บริการ เว้นแต่การให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ โดยขนบธรรมเนียมประเพณีมีการเรียกเก็บเงินประกันหรือเงินมัดจำ และมีการคืนให้เมื่อเลิกสัญญา หากไม่เกิน 6 เดือนไม่ต้องรับรู้รายได้ ดังนั้น ความไม่ชัดเจนของความหมายคำว่าเกณฑ์สิทธิ ตามประมวลรัษฎากรทำให้เกิดการตีความของ

พนักงานเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องเป็นแต่ละกรณีแตกต่างกันไป ตามมาตรา 377 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ว่า “เมื่อเข้าทำสัญญา ถ้าได้ให้สิ่งใดไว้เป็นมัดจำท่านให้ถือว่ากรณีที่ให้มัดจำนั้นยอมเป็นพยานหลักฐานว่าสัญญานั้นได้ทำกันขึ้นแล้ว อนึ่ง มัดจำนี้ยอมเป็นประกันการที่จะปฏิบัติตามสัญญานั้นด้วย”

ตามมาตรา 378 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติไว้ว่า มัดจำนั้นถ้ามิได้ตกลงกันไว้เป็นอย่างอื่น ท่านให้เป็นไปดังจะกล่าวต่อไปนี้คือ

1. ให้ส่งคืน หรือจัดเอาเป็นการใช้เงินบางส่วนในเมื่อชำระหนี้
2. ให้รับ ถ้าฝ่ายที่วางมัดจำละเลยไม่ชำระหนี้ หรือการชำระหนี้ตกเป็นพ้นวิสัย เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งฝ่ายนั้นต้องรับผิดชอบ หรือถ้ามีการเลิกสัญญาเพราะความผิดของฝ่ายนั้น
3. ให้ส่งคืน ถ้าฝ่ายที่รับมัดจำละเลยไม่ชำระหนี้ หรือการชำระหนี้ตกเป็นพ้นวิสัย เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งฝ่ายนี้ต้องรับผิดชอบ”

ในส่วนของมาตรฐานการบัญชี ได้กำหนดไว้ว่าเงินมัดจำไม่ถือเป็นรายได้โดยถือเป็นหนี้สินของกิจการ และจะรับรู้เป็นรายได้เมื่อเข้าหลักเกณฑ์ตามที่มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า ย่อหน้า 39 ย่อหน้า 40 และย่อหน้า 50 และแม่บทการบัญชีย่อหน้า 91 ย่อหน้า 92 และย่อหน้า 93 มีเงื่อนไขไว้เท่านั้น

การใช้เกณฑ์สิทธิตามประมวลรัษฎากร กับเกณฑ์คงค้างตามหลักการบัญชี

ตามประมวลรัษฎากรมาตรา 65 วรรคสอง และวรรคสาม บัญญัติว่า “การคำนวณรายได้และรายจ่ายตามวรรคหนึ่งให้ใช้เกณฑ์สิทธิ โดยให้นำรายได้ที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีใด แม้ว่าจะยังไม่ได้รับชำระในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น มารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น และให้นำรายจ่ายทั้งสิ้นที่เกี่ยวกับรายได้นั้น แม้จะยังมิได้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น มารวมคำนวณเป็นรายจ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

ในกรณีจำเป็นผู้มีเงินได้จะขออนุมัติต่ออธิบดีเพื่อเปลี่ยนแปลงเกณฑ์สิทธิ และวิธีการทางบัญชีเพื่อคำนวณรายได้และรายจ่ายตามวรรคสองก็ได้ และเมื่อได้รับอนุมัติจากอธิบดีแล้วให้ถือปฏิบัติตั้งแต่รอบระยะเวลาบัญชีที่อธิบดีกำหนดเป็นต้นไป” แต่ในหลักการบัญชี ใช้คำว่าเกณฑ์คงค้าง ซึ่งได้ให้ความหมายว่า คือวิธีการที่ใช้หลักในการ

พิจารณาบันทึกการขายได้และรายจ่ายให้อยู่ในงวดเวลาต่าง ๆ โดยคำนึงถึงรายได้ที่พึงได้รับ และค่าใช้จ่ายที่พึงจ่ายให้แสดงถึงผลการดำเนินงานของแต่ละงวดเวลานั้น ๆ อย่างเหมาะสม ทั้งนี้โดยไม่คำนึงถึงรายรับและรายจ่ายเป็นเงินสด แต่คำภาษาอังกฤษที่ใช้เรียกเกณฑ์คงค้างทางบัญชีใช้คำว่า “accrual basis” ซึ่งใช้คำเดียวกับเกณฑ์สิทธิ ตามประมวลรัษฎากร ทำให้เกิดความสับสนในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบันทึกบัญชีเพื่อการเสียภาษีอากรให้ถูกต้องตามประมวลรัษฎากรมากขึ้น

การใช้เกณฑ์สิทธิตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 1/2528 กรมสรรพากรได้ออกคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท.ป.1/2528 เพื่อให้ผู้มีเงินได้สามารถใช้เกณฑ์อื่นได้ในบางธุรกิจ อันเป็นการผ่อนปรนการใช้เกณฑ์สิทธิของกฎหมาย แต่บทบัญญัติของมาตรา 65 วรรคสอง และวรรคสามแห่งประมวลรัษฎากร มิได้ให้อำนาจกรมสรรพากรที่จะประกาศอนุมัติให้ใช้เกณฑ์อื่นได้เป็นการทั่วไป จึงเป็นการกระทำที่ไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับสภาพบังคับคำสั่งดังกล่าว แต่ในบางกรณีกลับก่อให้เกิดโทษกับผู้เสียภาษีอากร เช่นกรณีการรับรู้รายได้และรายจ่ายในเงินได้ประเภทดอกเบี้ยในสัญญาลักษณะต่าง ๆ กรณีธุรกิจประกันชีวิต กิจการธุรกิจบัตรเครดิตหรือกิจการอื่นทำนองเดียวกัน สามารถบันทึกการขายได้ส่วนที่เป็นดอกเบี้ยสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีหลังจากที่ได้มีการผิन्छชำระดอกเบี้ยติดต่อกันเกิน 6 เดือนเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับชำระก็ได้ ถ้าเข้าหลักที่กรมสรรพากรกำหนด โดยต้องขออนุมัติต่ออธิบดีกรมสรรพากรก่อนเพราะถือว่าเป็นการเปลี่ยนเกณฑ์การรับรู้รายได้ แต่ตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 18 (ฉบับปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 37) ย่อหน้า 17 ย่อหน้า 18 ย่อหน้า 19 ย่อหน้า 33 และ ย่อหน้า 34 และแม่บทการบัญชี ย่อหน้า 92 และย่อหน้า 93 ถือว่าการหยุดรับรู้รายได้เมื่อมีการผิन्छ เป็นเรื่องปกติของกิจการที่ต้องกระทำเสมอเนื่องจากมีความไม่แน่นอนเกิดขึ้น และสามารถกลับมาบันทึกใหม่ได้กรณีลูกหนี้กลับมาชำระตามปกติโดยเพียงเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินกรณีที่เป็นสาระสำคัญที่มีผลกระทบต่องบการเงิน

ลักษณะความแตกต่างของหลักการบัญชีและหลักการภาษีอากรกลุ่มค่าใช้จ่าย

รายการหนี้สงสัยจะสูญ สัญญาเช่าการเงิน ณ วันทำสัญญาเช่า จะบันทึกรายการเป็นลูกหนี้สัญญาเช่าระยะยาว ดังนั้นจึงมีการปรับปรุงตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ณ วันสิ้นงวดบัญชีเพื่อลดความเสี่ยงตามมาตรฐานการบัญชี

หลักการบัญชี บันทึกการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามนโยบายของบริษัท บันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ (คำนวณจากยอดลูกหนี้สุทธิจากรายได้ดอกเบี้ยที่ยังไม่ได้รับ) โดยเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิทางการบัญชี

หลักการภาษีอากร ไม่มีการบันทึกค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามบัญชี จนกว่าจะเกิดหนี้สูญ และมีการดำเนินการตามกฎระเบียบการตัดหนี้สูญแล้ว จึงจะบันทึกหนี้สูญได้ ภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่ได้นำไปคำนวณเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรทางภาษีอากร

หลักการบัญชี มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 101 (เดิมฉบับที่ 11) เรื่อง หนี้สงสัยจะสูญและหนี้สูญ ความหมายและคุณลักษณะ หนี้สูญ หมายถึงลูกหนี้ที่ติดตามทวงถามจนถึงที่สุดแล้วแต่ไม่ได้รับชำระและได้ตัดจำหน่ายออกจากบัญชีหนี้สงสัยจะสูญ ลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้และถือเป็นค่าใช้จ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

การบันทึกรายการหนี้สงสัยจะสูญ บันทึกค่าใช้จ่ายด้วยการประมาณการตัวเลขที่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ว่าจะไม่ได้รับชำระหนี้ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีโดยคำนวณเป็นร้อยละของยอดขายหรือคำนวณเป็นร้อยละของยอดลูกหนี้คงเหลือ บันทึกหนี้สงสัยจะสูญโดยนำไปปรับลดบัญชีลูกหนี้ซึ่งจัดเป็นบัญชีปรับค่าสินทรัพย์ให้ลดลง การบันทึกรายการหนี้สูญ บันทึกเป็นค่าใช้จ่ายพร้อมกับตัดจำหน่ายบัญชีลูกหนี้ ในขณะที่บันทึก ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญลดลง รายการในงบกำไรขาดทุน บันทึกเป็นค่าใช้จ่าย

หลักการภาษีอากร ลักษณะของหนี้สูญตามกฎกระทรวงฉบับที่ 186 (พ.ศ. 2534) เป็นหนี้จากการประกอบกิจการและได้รวมเป็นเงินได้ในในการคำนวณกำไรสุทธิ และเป็นหนี้ที่ยังไม่ขาดอายุความมีหลักฐานสามารถฟ้องร้องได้ เงื่อนไขการตัดจำหน่ายหนี้สูญเพื่อบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายหนี้สูญ (ดูตาราง 33)

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 2: เพื่อระบุปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งซึ่งทำให้ธุรกิจมีขนาดเล็กและ

เติบโตช้าและผลกระทบนั้นมีผลต่อการพัฒนาการด้านเศรษฐกิจของการประกอบธุรกิจ การให้เช่าแบบลีสซิ่ง สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ปัญหา อุปสรรคหรือข้อจำกัดและแนวทางการกำกับ ดูแล พัฒนาในธุรกิจการให้เช่าแบบ ลีสซิ่ง ผู้วิจัยพบว่า การบัญชีและการภาษีอากรมีปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบดังนี้ ด้านภาษีอากร มีเพียงคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 4/2528 เรื่อง สั่งให้ผู้จ่ายเงิน ได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร มีหน้าที่ หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย (แก้ไขเพิ่มเติมด้วยคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท. ป. 29/2534 และที่ ท. ป. 34/2534 เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 และวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2535 และที่ ท. ป. 176/2552 วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ตามลำดับ)

ได้กำหนดคำว่า “การให้เช่าสินทรัพย์แบบลีสซิ่ง” หมายความว่า การให้เช่าสินทรัพย์ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้เช่าเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนที่ได้รับชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 60 ล้านบาท และเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 82/3 แห่งประมวลรัษฎากร

2. ผู้เช่าเป็นนิติบุคคล

3. กำหนดเวลาเช่า ต้องมีระยะเวลาตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป เว้นแต่สินทรัพย์ที่ให้เช่าเป็นสินทรัพย์ที่ผู้ให้เช่ายึดมาจากผู้เช่ารายอื่น ระยะเวลาในการให้เช่าอาจไม่ถึง 3 ปีก็ได้ คำว่า “การให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิ่ง” หมายความว่า “สัญญาให้เช่าทรัพย์สิน ซึ่งผู้ให้เช่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินและนำออกให้เช่าโดยคำมั่นว่า เมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า ผู้เช่ามีสิทธิเลือกที่จะซื้อทรัพย์สินที่เช่าหรือส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ให้เช่าก็ได้” (แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 34/2534 ใช้บังคับ 1 มกราคม พ.ศ. 2535 เป็นต้นไปและแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 176/2552 ใช้บังคับ สำหรับการจ่ายเงิน ได้พึงประเมินตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2552 เป็นต้นไป) (คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 125/2546) (สาชิต รังคสิริ และจรรยา แสงสุขดี, 2550; อมรศักดิ์ พงศ์พศุทธิ์, 2548)

แต่ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่สรรพากรได้ตอบข้อหารือไม่ตรงกับประมวลรัษฎากร ที่ประกาศใช้มีการตีความที่แตกต่างจากการปฏิบัติทางธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งโดยมุ่งเน้นในเรื่องกรรมสิทธิ์ในสินทรัพย์เป็นหลักซึ่งโดยแท้จริงแล้วธุรกิจการให้เช่าแบบ

ลีสซิ่งนั้นเป็นการบริการทางการเงินโดยให้สินเชื่อบริการประเภทสินทรัพย์ไม่ได้ให้เป็นตัวเงิน โดยมีแนวคิดที่สนับสนุนของ Nair, Todd and Mulder, 2004; Schmit and Stuyck, 2002; Sarah, 2005 ได้ระบุลักษณะของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งว่าเป็นการบริการทางการเงินสมัยใหม่ซึ่งแตกต่างจากธุรกิจการบริการทางการเงินของธนาคาร บริษัทเงินทุน เป็นเครื่องมือใช้ประโยชน์ด้านการเงินในพื้นที่ชนบททั้งด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยให้สินเชื่อกับลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการทุกประเภทด้วยสินทรัพย์แทนตัวเงิน นอกจากนี้ อนุสัญญาลีสซิ่งทางการเงินระหว่างประเทศ ชื่อว่า “International Institute for the Unification of private law” หรือเรียกชื่อว่า “Unidroit” มีวัตถุประสงค์ในการสร้างเอกภาพของกฎหมายเอกชนในชาติต่าง ๆ มี สมาชิก ณ ปี พ.ศ. 2550 รวม 61 รัฐ ได้นำหลักเกณฑ์ของเอกเทศสัญญาในเรื่องซื้อขาย (sale) ฝากทรัพย์สิน (bailment) กู้ยืม (loan) เช่าทรัพย์สิน (hire-property) และเช่าซื้อ (hire-purchase) มาบังคับใช้กับสัญญาลีสซิ่ง ทำให้ผู้เช่าเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ตามกฎหมาย (legal owner) จะต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของสินทรัพย์ ที่ส่งมอบแก่ผู้เช่ารวมทั้งการ โอนสิทธิ์ (disturbance) ที่เป็นความรับผิดชอบของผู้ผลิต (productivity liabilities) ด้วย ทั้งที่ผู้ให้เช่าประกอบธุรกิจให้ยืมเงินไปลงทุนในอุปกรณ์สินค้าหรือสินทรัพย์คล้ายกับการให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ แล้วยึดถืออุปกรณ์สินค้าหรือสินทรัพย์เป็นหลักประกันเท่านั้น แต่ต้องมารับผิดในความชำรุดบกพร่องของสินทรัพย์หรืออุปกรณ์สินค้าแทนผู้ผลิตหรือผู้จัดส่งอุปกรณ์สินค้า (supplier) โดยตรงและได้มีการบัญญัติคำจำกัดความของลีสซิ่งไว้ในมาตรา 1 และมาตรา 2 มีสาระสำคัญว่า ลีสซิ่งเป็นการก่อกำเนิดสัมพันธ์ระหว่างคู่สัญญาคือผู้ให้เช่า ผู้จัดส่งอุปกรณ์สินค้าหรือผู้ผลิต และผู้เช่า ซึ่งไม่ได้ระบุว่าเป็นการเช่าทรัพย์สิน นอกจากนี้ ความหมายของผู้ให้เช่าและผู้เช่านี้เป็นไปตามอนุสัญญาลีสซิ่งทางการเงินระหว่างประเทศ ไม่ใช่ความหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในประเทศไทย เพียงแต่ใกล้เคียงเท่านั้น (International Institute for the Unification of Private Law)

โดยสรุปด้านภาษีอากรควรกำหนดให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้ประกอบการ และควรมีการกำหนดไปในแนวทางเดียวกับมาตรฐานการบัญชีซึ่งได้มีการปรับเปลี่ยนให้ เป็นไปตามมาตรฐานสากลเพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างอย่างมีสาระสำคัญและสนับสนุน

ให้ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งได้มีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจของประเทศได้ขยายตัวอีกทางหนึ่ง และผู้วิจัยพบว่า ควรปรับปรุงด้านการภาษีอากรดังต่อไปนี้

ในเรื่องภาษีเงินได้นิติบุคคลควรกำหนดเกณฑ์สิทธิ ให้เป็นแนวทางเดียวกับเกณฑ์คงค้างทางบัญชี โดยการพิจารณากำหนดแก้ไขการเก็บภาษีจากบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ตามประมวลรัษฎากร (ฉบับสมบูรณ์) (อมรศักดิ์ พงศ์พศุคม์ และ กิรติณ เจียรนัย, 2550, หน้า 56) “มาตรา 65 เงินได้ที่ต้องเสียภาษีคือกำไรสุทธิซึ่งคำนวณได้จากรายได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่กระทำในรอบระยะเวลาบัญชีหักด้วยรายจ่ายตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตริ” ในส่วนของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งควรกำหนดกฎหมายเฉพาะและวิธีปฏิบัติใกล้ชิดเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีโดยให้มีความแตกต่างกันน้อยที่สุด

ในเรื่องการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 4/2528 เรื่องสั่งให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร มีหน้าที่ หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย (แก้ไขเพิ่มเติมด้วย คำสั่งกรมสรรพากรที่ ท. ป. 29/2534และที่ ท. ป. 34/2534 เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 และวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2535 และที่ ท. ป. 176/2552 วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ตามลำดับ)

ได้กำหนดคำว่า “การให้เช่าสินทรัพย์แบบลีสซิ่ง” หมายความว่า การให้เช่าสินทรัพย์ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้เช่าเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนที่ได้รับชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 60 ล้านบาท และเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 82/3 แห่งประมวลรัษฎากร
2. ผู้เช่าเป็นนิติบุคคล
3. กำหนดเวลาเช่า ต้องมีระยะเวลาตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป เว้นแต่สินทรัพย์ที่ให้เช่าเป็นสินทรัพย์ที่ผู้ให้เช่ายึดมาจากผู้เช่ารายอื่น ระยะเวลาในการให้เช่าอาจไม่ถึง 3 ปีก็ได้ คำว่า “การให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิ่ง” หมายความว่า “สัญญาให้เช่าทรัพย์สิน ซึ่งผู้ให้เช่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินและนำออกให้เช่าโดยค้ำประกันว่า เมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า ผู้เช่ามีสิทธิเลือกที่จะซื้อทรัพย์สินที่เช่าหรือส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ให้เช่าก็ได้” (แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 34/2534 ใช้บังคับ 1 มกราคม พ.ศ. 2535 เป็นต้นไปและแก้ไข

เพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 176/2552 ใช้บังคับ สำหรับการจ่ายเงินได้พึง ประเมินตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2552 เป็นต้นไป) (คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 125/2546) (สาธิต รังคสิริ และจรัญญา แสงสุขดี, 2550; อมรศักดิ์ พงศ์พศุทธิ์, 2548)

จากผลการวิจัยได้ข้อสรุปในเรื่องระยะเวลาการเช่านั้นไม่ควรกำหนดระยะเวลา แต่ถ้าดำเนินการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแล้วไม่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย เพื่อประโยชน์ของผู้เช่าเนื่องจากผู้ให้เช่าจะผลกระทบต่อไปกับผู้เช่าและรวมเป็นส่วนหนึ่งอยู่ในค่าเช่า

ในเรื่องเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฐานของการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มคำนวณจากราคาสินค้าหรือการให้บริการ ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 78 ภายใต้บังคับมาตรา 78/3 ความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการขายสินค้า มาตรา 78/1 ภายใต้บังคับ มาตรา 78/3 ความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการให้บริการ แต่เนื่องจาก ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง เป็นบริการทางการเงินสมัยใหม่ โดยให้สินเชื่อกับลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจทุกประเภทด้วยสินทรัพย์แทนตัวเงิน ดังนั้นควรพิจารณาการจัดเก็บ ภาษีเงินได้จากส่วนของดอกเบี้ยรับเช่นเดียวกับกลุ่มธุรกิจสถาบันการเงิน

ในประเด็นภาษีอากรที่ดีความและไม่สามารถหาข้อยุติได้อ้างถึงหนังสือ กรมสรรพากรที่ กค. 0706/7762 โดยสำนักงานกฎหมายกรมสรรพากรตีความเรื่อง การเก็บค่าเบี่ยประกันภัยจากผู้เช่ากรณีสัญญาเช่ารถยนต์หรือไม่ได้เรียกเก็บค่าเบี่ยประกันภัย แต่เป็นผู้รับผลประโยชน์ตามสัญญาประกันภัย ให้เข้าลักษณะเป็นเงินหรือประโยชน์จากการให้เช่าทรัพย์สิน ตามมาตรา 40 (5) (ก) แห่งประมวลรัษฎากร ดังนั้นผู้ประกอบการ ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจึงต้องนำค่าเบี่ยประกันภัยไปรวมเป็นรายได้เพื่อคำนวณเสีย ภาษีเงินได้นิติบุคคล ตามมาตรา 65 แห่งประมวลรัษฎากร และการเรียกเก็บค่าเบี่ย ประกันภัยหรือไม่ได้เรียกเก็บค่าเบี่ยประกันภัยแต่เป็นผู้รับผลประโยชน์ตามสัญญา ประกันภัย ในกรณีนี้เข้าลักษณะเป็นการให้บริการตามมาตรา 77/1 (10) แห่งประมวล รัษฎากร อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 77/2 (1) แห่งประมวลรัษฎากร ในเรื่องนี้สมาคมลีสซิ่งไทย ได้มีหนังสือทักท้วงไปที่อธิบดีกรมสรรพากรเรื่อง การตีความที่ไม่เหมาะสมกับสภาพธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเนื่องจากผู้ประกอบการให้เช่า แบบลีสซิ่งเป็นเพียงตัวกลางระหว่างบริษัทประกันภัยกับผู้เช่าเท่านั้น และชี้แจงลักษณะ

ธุรกิจของการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ว่าการให้เช่าแบบลีสซิ่งเป็นการเช่าเพื่อถือครอง ซึ่งต่างจากการเช่าทรัพย์สินธรรมดา เป็นการให้บริการทางการเงินในทำนองเดียวกับสถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อ เช่นธนาคาร ก็ไม่ได้บันทึกค่าเบี่ยประกันเป็นรายได้แต่ถือเป็นการลดความเสี่ยงของลูกค้า นอกจากนี้ในทางปฏิบัติการบันทึกบัญชีไม่สามารถปฏิบัติได้ เนื่องจากไม่มีหลักฐานในนามของผู้ประกอบการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ประกอบการบันทึกบัญชี ดังนั้นจึงไม่สมควรที่จะถือเป็นประโยชน์ส่วนเพิ่ม ในกรณีการตีความที่ไม่เป็นธรรมนี้สมาคมลีสซิ่งไทยได้เข้าพบเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมสรรพากรหลายครั้งแต่ยังไม่มีข้อสรุป ดังนั้นจึงควรให้ยกเลิกการตีความทั้งหมดและจัดทำแนวทางให้ปฏิบัติได้ โดยอิงหลักสากล สนับสนุนให้ผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งสามารถให้บริการสินเชื่อกับธุรกิจที่เป็นฐานเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

ด้านมาตรฐานการบัญชี การปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีควรได้ดำเนินการอย่างเป็นปัจจุบันและให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและประเภทของธุรกิจแต่ละประเภทของประเทศไทย สอดคล้องกับแนวความคิดวิจัยของ Beattie, Edwards, and Goodacre (1998) ได้กล่าวว่าเรื่องมาตรฐานการบัญชี ควรเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ โดยยกตัวอย่างการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งของประเทศอังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสหรัฐอเมริกา ที่ได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาเพื่อให้การบันทึกบัญชีมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ และข้อมูลมีประโยชน์กับผู้ลงทุนและหน่วยงานราชการตลอดจนหน่วยงานที่กำกับดูแลหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

ผู้วิจัยพบว่า การกำหนดสาระสำคัญในการพิจารณาจำแนกประเภทสัญญาเช่าเป็นประเภทสัญญาเช่าการเงิน มีเพียง 2 ข้อหลัก ได้แก่ มีการโอนกรรมสิทธิ์สินทรัพย์ที่เช่า สัญญาเช่าโอนความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ให้แก่ผู้เช่าเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของสัญญาเช่า และ ผู้เช่ามีสิทธิเลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่าด้วยราคาที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรม และการนำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้มาใช้ก่อนวันถือปฏิบัติ เพื่อความครบถ้วนของงบการเงิน ช่วยให้งบการเงินมีความสมบูรณ์และสะท้อนภาพที่แท้จริง เนื่องจากการปฏิบัติทางบัญชีมีความแตกต่างกับทางภาษีอากรอย่างมีสาระสำคัญ และได้มีการนำเสนอรูปแบบการบันทึกบัญชีและวิธีการ

กำหนดภาษีเงินได้รอตัดบัญชี ซึ่งผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลเรื่องการใช้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ก่อนวันถือปฏิบัติ จากการจัดกลุ่มสนทนาประเด็นเฉพาะและสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของบริษัท ได้นำมาปฏิบัติแล้ว ประเด็นที่สำคัญในเรื่องการบันทึกบัญชีนั้น ผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจะเน้นตามนโยบายและวัตถุประสงค์ในการประกอบธุรกิจเป็นหลักสำคัญตัวอย่างเช่น ผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งที่มีผู้ร่วมทุนเป็นชาวต่างประเทศส่วนใหญ่จะมีนโยบายการทำสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าการเงินทั้งหมด เนื่องจากมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สินเชื่อบริษัท ผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งส่วนหนึ่งมีนโยบายในการทำสัญญาเช่าเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานทั้งหมด เนื่องจากมีวัตถุประสงค์จะให้บริการให้เช่าสินทรัพย์ประเภทลีสซิ่ง เป็นต้น

นอกจากการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29) เรื่อง สัญญาเช่าแล้ว มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องได้แก่ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ซึ่งสัญญาเช่าดำเนินงาน ต้องนำไปปฏิบัติในการบันทึกสินทรัพย์แต่เนื่องจากเป็นธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง อยู่ในกลุ่มยกเว้นให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29) เรื่อง สัญญาเช่า เป็นหลักตามที่ได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ย่อหน้า 4 กรณีที่มีมาตรฐานการบัญชีฉบับอื่นอาจกำหนดให้กิจการรับรู้รายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ โดยใช้วิธีซึ่งแตกต่างไปจากมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานฉบับอื่นนั้น เช่น มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29) เรื่อง สัญญาเช่า กำหนดให้กิจการพิจารณารับรู้รายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ตามสัญญาเช่าโดยใช้เกณฑ์การโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนในสินทรัพย์นั้น และมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ย่อหน้า 27 ในเรื่องการวัดมูลค่าต้นทุนของรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ที่ถือครองโดยผู้เช่าภายใต้สัญญาเช่าการเงิน ก็ให้ถือปฏิบัติตามข้อกำหนดในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29) เรื่อง สัญญาเช่า เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ มาตรฐานการ

บัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ย่อหน้า 68 และ ย่อหน้า 69 ในเรื่องการรับรู้ผลกำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้นจากการตัดรายการและการจำหน่ายรายการ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ให้ปฏิบัติตาม ข้อกำหนดในกรณีของการขายและเช่ากลับคืน ของมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29) เรื่อง สัญญาเช่า เนื่องจากธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง สินทรัพย์ที่ให้เช่ามีกำหนดอายุตามสัญญาเช่าโดยปกติอายุสัญญาเช่า 3 ปี ซึ่งจะไม่ได้้นำเรื่องการตีราคาใหม่ การซ่อมบำรุงมาพิจารณา สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ย่อหน้า 34 เรื่องความถี่ในการตีราคาใหม่ กำหนดให้ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ที่เคยมีการตีราคาใหม่นั้นมูลค่ายุติธรรมต่างจากมูลค่าตามบัญชีอย่างมีสาระสำคัญ จะต้องตีราคาใหม่และกรณีไม่มีนัยสำคัญการตีราคาใหม่ทุก 3-5 ปี ถือว่าเพียงพอ อย่างไรก็ตามวิชาชีพได้มีข้อเสนอปรนตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 18/2554 เรื่อง การบันทึกบัญชีเมื่อมีการตีราคาใหม่ วันที่ 12 เมษายน พ.ศ. 2554 ดังนี้

1. เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติสำหรับกิจการที่ได้ใช้ข้อเสนอปรนวิธีการบันทึกบัญชีเมื่อมีการตีราคาใหม่ตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 25/2549 เรื่อง การบัญชีเมื่อมีการตีราคาใหม่ ให้กิจการที่ใช้วิธีการบันทึกบัญชีเมื่อมีการตีราคาใหม่สำหรับสินทรัพย์เดิมนั้นสามารถใช้วิธีตามประกาศเดิมต่อไปจนถึงรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มก่อนวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559 โดยจะต้องเปิดเผยให้ทราบความแตกต่างระหว่างวิธีการเดิมกับวิธีการใหม่ตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) ในเรื่องดังกล่าวในหมายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

2. หากกิจการมีความประสงค์ที่จะเปลี่ยนนโยบายการบัญชีมาใช้วิธีราคาทุน ให้กิจการสามารถเลือกใช้วิธีปรับย้อนหลังหรือวิธีเปลี่ยนทันทีเป็นต้นไปได้ตามความเหมาะสมตามวิธีที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 8 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด

โดยให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2554 เป็นต้นไป” สรุป ความมีนัยสำคัญของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

1. ไม่ได้กำหนดหน่วยในการวัดเพื่อรับรู้รายการที่เป็นที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ดังนั้น กิจการต้องใช้ดุลยพินิจในการนำเกณฑ์การรับรู้รายการมาประยุกต์ตามสภาพแวดล้อมหรือลักษณะเฉพาะของกิจการมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ย่อหน้า 9

2. ในบางกรณีอาจเป็นการเหมาะสมที่จะนำรายการที่ไม่มีนัยสำคัญหลายรายการมาบันทึกรวมเป็นสินทรัพย์รายการเดียว แล้วประยุกต์เข้ากับเกณฑ์การรับรู้รายการเป็นมูลค่ารวม มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ย่อหน้า 9

3. ปัจจัยที่ควรใช้ในการพิจารณาความจำเป็นในการแยกส่วนประกอบของสินทรัพย์ควรประกอบด้วย การพิจารณา 2 ข้อหลักดังนี้

3.1 ความมีนัยสำคัญของต้นทุนของส่วนประกอบนั้นเมื่อเทียบกับต้นทุนทั้งหมดของสินทรัพย์นั้น

3.2 ผลกระทบที่มีต่อจำนวนค่าเสื่อมราคาระหว่างการแยกส่วนประกอบ และไม่แยกส่วนประกอบ

4. ชิ้นส่วนอะไหล่ เพื่อใช้สำรองกรณีส่วนประกอบหลักเสีย ถึงแม้ว่าประวัติการใช้ชิ้นส่วนอะไหล่สำรองของกิจการมีน้อยมาก แต่กิจการได้พิจารณาว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่กิจการต้องมี เพื่อให้แน่ใจว่าเครื่องจักรจะสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องได้หากส่วนประกอบหลักเสีย อายุการใช้งานของ ชิ้นส่วนอะไหล่สำรอง เท่ากับอายุของเครื่องจักร ซึ่งเท่ากับอายุการใช้งานของส่วนประกอบหลัก

ตามปกติชิ้นส่วนอะไหล่และอุปกรณ์ที่ใช้ในการซ่อมบำรุงจะจัดประเภทเป็นสินค้าคงเหลือและรับรู้ในกำไรหรือขาดทุนเมื่อนำมาใช้ อย่างไรก็ตาม ชิ้นส่วนอะไหล่ที่สำคัญและอุปกรณ์ที่สำรองไว้ใช้งาน ถือเป็นที่ดิน อาคารและอุปกรณ์หากกิจการคาดว่า จะใช้ประโยชน์ได้มากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลา ในทำนองเดียวกันหากชิ้นส่วนอะไหล่และอุปกรณ์ที่ใช้ในการซ่อมบำรุงนั้นจะใช้ได้เฉพาะเมื่อใช้ร่วมกับรายการที่เป็นที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ กิจการต้องบันทึกชิ้นส่วนอะไหล่และอุปกรณ์นั้นเป็นที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ และเริ่มคิดค่าเสื่อมราคาตั้งแต่วันที่ชิ้นส่วนอะไหล่สำรองพร้อมใช้งาน ถึงแม้ในมาตรฐานการบัญชีจะไม่ได้ระบุว่าการใช้งานอุปกรณ์สำรองต้องเป็นไปตาม

ปรกติ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ย่อหน้า 8

สรุปในทางปฏิบัติการบันทึกบัญชีสินทรัพย์ให้เข้าของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ในเรื่องการรับรู้รายการ การวัดมูลค่า ค่าเสื่อมราคา การตัดรายการ ให้ปฏิบัติตามข้อกำหนดในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29) เรื่อง สัญญาเช่า

ดังนั้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จึงไม่มีผลกระทบต่อการบันทึกรายการบัญชีของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งอย่างมีสาระสำคัญ

การใช้มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ก่อนถึงวันบังคับการถือปฏิบัติ จากผลการวิจัยพบว่า บริษัทผู้ประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งได้มีนโยบายให้นำมาปฏิบัติก่อนถึงวันบังคับการถือปฏิบัติโดยใช้มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 12 เป็นแนวทาง เนื่องจากมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29) เรื่อง สัญญาเช่า การปฏิบัติทางบัญชีกับหลักการภาษีอากรมีความแตกต่างกันอย่างมีสาระสำคัญ ในทางปฏิบัติผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งได้พิจารณามาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ และมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 12 (ปรับปรุง 2551) นำมาเป็นแนวทางปฏิบัติดังนี้

วัตถุประสงค์และขอบเขต เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติทางบัญชีสำหรับภาษีเงินได้ ซึ่งครอบคลุมผลกระทบทางภาษีอากรทั้งในงวดปัจจุบันและอนาคต และภาษีเงินได้ หมายถึงภาษีทั้งหลายของกิจการทั้งภายในและต่างประเทศที่คำนวณจากกำไรทางภาษีอากร

สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ วัตถุประสงค์ ข้อ ก.และข้อ ข.และขอบเขต ย่อหน้า 1 และย่อหน้า 2

ภาษีเงินได้ของงวดปัจจุบัน

1. การรับรู้

1.1 การรับรู้ภาษีเงินได้ในงวดปัจจุบันในงบแสดงฐานะทางการเงิน

1.1.1 ภาษีเงินได้ในงวดปัจจุบันและงวดที่ผ่านมารับรู้เป็นสินทรัพย์หรือหนี้สินในงบแสดงฐานะทางการเงิน (เดิมงบดุล)

1.1.2 ภาษีเงินได้ค้างจ่าย คือรายการหนี้สิน

1.1.3 ภาษีเงินได้ที่จ่ายไปแล้วแต่จะได้รับคืน คือรายการสินทรัพย์

1.2 การรับรู้ภาษีเงินได้ในงวดปัจจุบันในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

แสดงในงบกำไรขาดทุน กรณีไม่เกี่ยวข้องกับส่วนของเจ้าของหรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (other comprehensive income)

บันทึกในส่วนของเจ้าของหรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น กรณีเกี่ยวข้องกับส่วนของเจ้าของหรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น (other comprehensive income)

2. การวัดมูลค่าภาษีเงินได้ปัจจุบัน

2.1 อัตราภาษีสำหรับรายได้แต่ละประเภท

2.2 อัตราภาษีที่บังคับใช้อยู่หรือที่คาดว่าจะมีผลบังคับใช้ ณ วันที่สิ้นรอบระยะเวลาที่รายงาน

2.3 อัตราทั่วไป

2.4 อัตราเฉพาะ

สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้
ย่อหน้า 12 ถึงย่อหน้า 14

ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

1. ผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษีและที่ต้องเสียภาษี

1.1 ผลแตกต่างชั่วคราว เป็นผลต่างที่เกิดขึ้นและจะกลับรายการหรือหักออกเพื่อให้เท่ากันในงวดต่อไป ใช้หักภาษีหรือเสียภาษี ได้แก่ รายการค่าเผื่อสำหรับสินค้าเสื่อม ค่าเผื่อนี้สงสัยจะสูญ ค่าสำรองผลประโยชน์พนักงานเมื่อเกษียณอายุ ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ ประมาณการหนี้สิน รายได้ตามสัญญาเช่าการเงิน

1.2 ผลแตกต่างถาวร เป็นผลต่างที่เกิดขึ้นไม่กลับมาเท่ากันในอนาคต ได้แก่ รายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร

สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ย่อหน้า 15 ถึงย่อหน้า 18

2. การวัดมูลค่า

ทบทวนมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีทุกวันที่ในงบแสดงฐานะการเงินสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ย่อหน้า 46 ถึงย่อหน้า 52

3. การรับรู้

3.1 รับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในงวดอนาคต เกิดจาก

3.1.1 ผลแตกต่างชั่วคราวที่ใช้หักภาษี

3.1.2 ขาดทุนทางภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ยกไป

3.1.3 เครดิตภาษีที่ยังไม่ได้ใช้ยกไป

3.2 การรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

หนี้สินภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี ภาษีที่ต้องจ่ายในงวดอนาคต เกิดจากผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษี

สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ย่อหน้า 22 ถึงย่อหน้า 45

4. วิธีการบัญชีเกี่ยวกับภาษีเงินได้

4.1 พิจารณาจากรายการในงบแสดงฐานะการเงิน

4.2 กำหนดฐานภาษีของสินทรัพย์และหนี้สินในงบแสดงฐานะทางการเงิน โดยการนำมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สินในงบแสดงฐานะการเงินมาเปรียบเทียบกับฐานภาษี

สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ย่อหน้า 57 ถึงย่อหน้า 58

5. การแสดงรายการและเปิดเผยข้อมูล

5.1 การแสดงรายการ

5.1.1 แสดงรายการเป็นรายการแยกต่างหากในงบแสดงฐานะทางการเงิน

สินทรัพย์หรือหนี้สินจากภาษีเงินได้งวดปัจจุบัน

สินทรัพย์หรือหนี้สินจากภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี

5.1.2 สินทรัพย์หรือหนี้สินจากภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี แสดงเป็นรายการสินทรัพย์หรือหนี้สินไม่หมุนเวียน

5.1.3 ภาษีเงินได้แสดงเป็นรายการแยกต่างหากในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

5.1.4 การแสดงรายการสินทรัพย์ภาษีเงินได้ จะหักกลบกับหนี้สินภาษีเงินได้ในงบแสดงฐานะทางการเงิน ได้ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขต่อไปนี้

มีสิทธิตามกฎหมายที่จะหักกลบจำนวนทั้งสองได้และตั้งใจจะชำระหนี้สินดังกล่าวด้วยยอดสุทธิ หรือตั้งใจที่จะรับชำระสินทรัพย์และชำระหนี้สินในเวลาเดียวกันสอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ย่อหน้า 71 ย่อหน้า 74 และย่อหน้า 77

5.2 การเปิดเผยข้อมูล

5.2.1 กิจการได้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประกอบของค่าใช้จ่าย รายได้ ภาษีเงินได้แยกจากกัน

5.2.2 กิจการได้เปิดเผยจำนวนสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีและหลักฐานสนับสนุนการรับรู้สินทรัพย์นั้น เมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขทุกข้อดังนี้

5.2.2.1 การใช้ประโยชน์ที่รับรู้ไว้ขึ้นอยู่กับกำไรทางภาษีในอนาคตที่สูงกว่ากำไรจากการกลับรายการผลแตกต่างชั่วคราวที่ต้องเสียภาษีที่มีอยู่ในขณะนั้น

5.2.2.2 กิจการประสพภาวะขาดทุนในงวดปัจจุบันหรืองวดก่อนที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีที่รับรู้ไว้ สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ย่อหน้า 79 ย่อหน้า 81 ถึงย่อหน้า 82

6. ประเด็นเฉพาะรายการ

6.1 การรวมธุรกิจ กรณีรับรู้เริ่มแรก และรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชีในภายหลัง

6.2 เงินลงทุน กรณีทั่วไป และกรณียกเว้น

6.3 สินทรัพย์ที่มีวัตถุประสงค์ร่วม คือมีไว้เพื่อใช้งานและเพื่อขาย

6.4 ความแตกต่างของอัตรากำไร

สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงิน
ได้ ย่อหน้า 19 ถึงย่อหน้า 21

สรุปสาระสำคัญในการปฏิบัติตามตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่
56) และ ตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 12 (ปรับปรุง 2552) เรื่อง ภาษี
เงินได้ ดังนี้

1. ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี รับรู้เมื่อมีผลแตกต่างชั่วคราว ซึ่งผลแตกต่างชั่วคราว
เกิดจากความแตกต่างระหว่างมูลค่าทางบัญชีและฐานภาษีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับ
ที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ย่อหน้า 16

2. การรับรู้หนี้สินภาษีเงินได้รอตัดบัญชี จะรับรู้ทุกรายการ ยกเว้น การรับรู้
เริ่มแรกของค่าความนิยม การรับรู้เริ่มแรกของสินทรัพย์และหนี้สินที่ไม่ได้มาจากการ
รวมธุรกิจและไม่กระทบต่อกำไรขาดทุนทางบัญชีหรือทางภาษีตามมาตรฐานการบัญชี
ฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ย่อหน้า 15

3. การวัดมูลค่าภาษีเงินได้โดยใช้้อัตรากำไรตามกฎหมายหรือคาดว่าจะมีผลบังคับ
ใช้ ณ วันที่สิ้นรอบระยะเวลาที่รายงานตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56)
เรื่อง ภาษีเงินได้ ย่อหน้า 46 และย่อหน้า 47

4. ไม่ได้คิดลดภาษีเงินได้รอตัดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 (เดิมฉบับ
ที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ย่อหน้า 51 และย่อหน้า 53

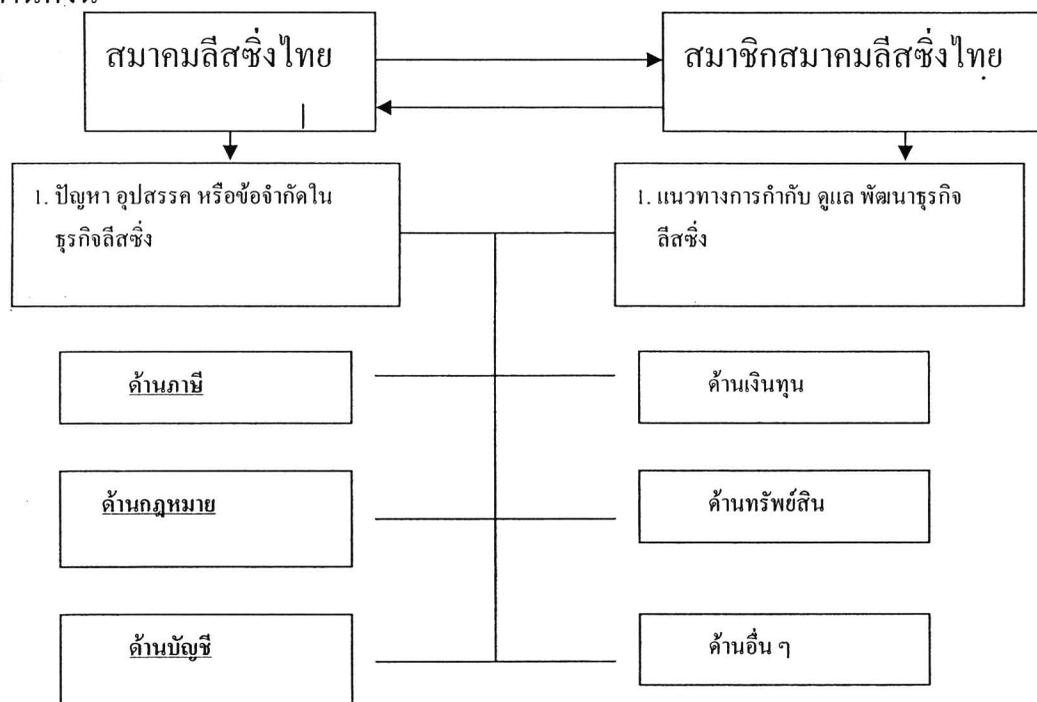
5. การรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชีนั้น จะรับรู้สินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัด
บัญชี เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่จะมีกำไรทางภาษีซึ่งจะสามารถใช้ประโยชน์
จากสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอตัดบัญชี ซึ่งบริษัทผู้ประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งซึ่งส่วน
ใหญ่มีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่จะมีกำไรทางภาษีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12
(เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ย่อหน้า 24 ย่อหน้า 34 และย่อหน้า 44

ในทางปฏิบัติผลการวิจัยพบว่าบริษัทผู้ประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งได้มี
นโยบายให้นำมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 12 มาเป็นแนวทางปฏิบัติก่อน

ถึงวันบังคับการถือปฏิบัติ ดังนั้นจึงไม่มีประเด็นปัญหาทางด้านปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้

ด้านเงินทุน ธนาคารแห่งประเทศไทยเข้ากำกับควบคุมธุรกิจผ่านธนาคารพาณิชย์ไทยที่เป็นบริษัทแม่ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ผู้ประกอบการให้เช่าแบบ-ลีสซิ่งไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนต่ำได้ผู้วิจัยพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบ-ลีสซิ่งประสบปัญหาเรื่องการจัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำและการขยายส่วนแบ่งในตลาด

เพื่อสนับสนุนการอภิปรายผลในเรื่องปัจจัยที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งผู้วิจัยได้แสดงรายการเปรียบเทียบจากสมาคมลีสซิ่งไทยซึ่งได้รวบรวมสำรวจความคิดเห็นเบื้องต้นในเรื่องอุปสรรคของการทำธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งในประเทศไทยจากสมาชิกได้ข้อสรุปประเด็นสำคัญ 2 ประเด็น 6 ด้านดังนี้

ภาพ 22 สรุป ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในธุรกิจลีสซิ่งและแนวทางการกำกับ ดูแล พัฒนาธุรกิจลีสซิ่ง

ที่มา. ปรับปรุงจากข้อมูลของสมาคมลีสซิ่งไทย

1. ปัญหา อุปสรรค หรือข้อจำกัดในธุรกิจลีสซิ่ง

1.1 ด้านการภาษีอากร

1.1.1 ประเภทภาษีที่จัดเก็บจากการผลิตและจำหน่ายสินค้าและบริการ-
กฎหมายประมวลรัษฎากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม

1.1.2 ภาษีเงินได้ กฎหมายประมวลรัษฎากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้นิติบุคคล

1.1.3 ภาษีเงินได้ กฎหมายประมวลรัษฎากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่
จ่ายในด้านภาษีอากรไม่เอื้ออำนวยให้ธุรกิจเติบโตอย่างแท้จริง เช่น การจำกัดการขอกิน
ภาษีมูลค่าเพิ่ม การคำนวณ ค่าเช่าเป็นรายจ่ายสำหรับรถยนต์ประจำตำแหน่ง มีการเพิ่ม
กฎเกณฑ์ข้อจำกัดสำหรับธุรกิจมากขึ้น ไม่มีความชัดเจนเป็นแนวทางปฏิบัติ

1.2 ด้านกฎหมาย

ยังไม่มีกฎหมายและพระราชบัญญัติธุรกิจเฉพาะที่ชัดเจนเกี่ยวกับธุรกิจ
การให้เช่าแบบลีสซิ่งต้องตีความตามกฎหมายอื่นๆทำให้การประกอบธุรกรรมไม่พัฒนา
เท่าที่ควรนอกจากนี้มีข้อจำกัดในการรับจ้างนองอสังหาริมทรัพย์

1.3 ด้านการบัญชี

มาตรฐานการบัญชีและหลักปฏิบัติทางสรรพากรยังไม่สอดคล้องกัน เช่น
มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง2550)) เรื่อง สัญญาเช่า กล่าวถึง
สัญญาเช่าแบ่งออกเป็นสัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาเช่าการเงิน ทางด้านสรรพากรจะ
รับทราบแต่สัญญาเช่าทรัพย์สินเท่านั้นในการเสียภาษี นอกจากนี้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่
17 (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง2550)) เรื่อง สัญญาเช่า ทำให้เกิดความสับสนในการบันทึก
บัญชีของผู้ให้บริการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งและส่งผลทำให้สิทธิประโยชน์ที่ผู้เช่าจะ
ได้รับจากการให้บริการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งนั้นหมดไป

1.3.1 มาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่า ยังมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน
ทำให้ผู้สอบบัญชีมีความเห็นต่อการจัดประเภทสัญญาเช่า แตกต่างกันและปฏิบัติไม่
เหมือนกันระหว่างผู้ประกอบการให้เช่าแบบลีสซิ่งทั่วไป และผู้ประกอบการ
ให้เช่าแบบ ลีสซิ่งที่ให้ผู้เช่าเป็นผู้ผลิตหรือผู้ขายสินทรัพย์นั้นด้วย

1.3.2 มาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสัญญาเช่า ที่มีผลบังคับใช้ได้กำหนด
แนวทางในการจัดประเภทสัญญาเช่าดำเนินงานและสัญญาเช่าทางการเงินที่เข้มงวด

เกินไปทำให้สัญญาเช่าที่ทำอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นสัญญาเช่าทางการเงินจึงทำให้ข้อดีเกี่ยวกับการไม่ต้องบันทึกรายการสินทรัพย์และหนี้สินในงบดุล (off-balance sheet) หดหายไป และวิธีการในการรับรู้รายได้รายจ่ายก็แตกต่างจากกรมสรรพากร จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการขยายตัวของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

1.4 ด้านเงินทุน

1.4.1 แหล่งเงินทุนของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งซึ่งส่วนใหญ่มาจากการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินภายในประเทศซึ่งเป็นสินเชื่อหมุนเวียนระยะสั้นและมีอัตราดอกเบี้ยไม่คงที่และค่อนข้างสูง เป็นเหตุให้ไม่สามารถควบคุมต้นทุนได้และไม่สอดคล้องกับการให้สินเชื่อธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งซึ่งมีระยะเวลา 3-5 ปีได้ ทำให้มีความเสี่ยงเรื่องต้นทุนซึ่งมีความผันผวนตลอดเวลาจากการกู้เงินระยะสั้น ภาครัฐบาลน่าจะพิจารณาหาทางสนับสนุนหาแหล่งเงินกู้ระยะยาวหรือเปิดโอกาสให้มีช่องทางระดมเงินกู้ระยะยาวรูปแบบต่าง ๆ ได้

1.5 ด้านสินทรัพย์

ไม่มีตลาดรองรับสำหรับสินค้ามือสองที่สามารถรับซื้อสินทรัพย์เก่า ที่รับคืนจากผู้เช่าสำหรับสัญญาเช่าดำเนินงาน หรือสินทรัพย์ที่ครบอายุสัญญาถ้าผู้เช่าไม่รับซื้อ หรือทรัพย์ที่ยึดมาจากผู้เช่าทำให้หาผู้ซื้อยากและถูกกดราคา เนื่องจากไม่มีตลาดในการกำหนดราคา จึงทำให้ต้นทุนในการดำเนินการและความเสี่ยงในธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งสูง

1.5.1 ปัญหาในเรื่องการนำสินทรัพย์กลับคืนหลังจากบอกเลิกสัญญา ซึ่งน่าจะมีวิธีการนำสินทรัพย์กลับมาได้ทันทีหลังจากยกเลิกสัญญาแล้ว

1.5.2 การประเมินราคาสินทรัพย์ยังไม่ได้มาตรฐาน

1.5.3 ค่าเบี้ยประกันภัยสูง และการคุ้มครองไม่ชัดเจน

1.6 ด้านอื่น ๆ

1.6.1 ไม่มีหน่วยงานรัฐบาลให้ความช่วยเหลือ และกำกับดูแล ทำให้ภาพพจน์รวมของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งไม่ชัดเจน

1.6.2 เนื่องจากภาวะการเมืองไทยมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

ผลกระทบ ต่อเศรษฐกิจและ ส่งผลทำให้ภาวการณ์ลงทุนในอุตสาหกรรมพื้นฐานในประเทศไทยชะลอตัวลงอย่างมาก ประกอบกับลูกค้าส่วนใหญ่ของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจะเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและเล็กซึ่งประสบปัญหาอย่างหนัก ทำให้บางส่วนต้องปิดกิจการหรือระงับการลงทุนในเครื่องจักร และส่งผลทำให้การขยายสินเชื่อของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งชะลอตัวตามไปด้วย

1.6.3 ควรมีมาตรฐานในการถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน เช่น การตรวจสอบสินทรัพย์ที่ลูกค้านำมาขายและเช่ากลับคืน

1.6.4 ควรมีการเปิดเผยข้อมูลทางเครดิตของลูกค้า เช่น ข้อมูลการผ่อนชำระจากแหล่งที่เชื่อถือได้

2. แนวทางการกำกับ ดูแล พัฒนาธุรกิจธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง

2.1 ด้านภาษีอากร

ควรมีการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งให้ชัดเจนมากกว่าที่เป็นอยู่และออกกฎหมายควรส่งเสริมการทำธุรกิจมากกว่าเพื่อควบคุม เช่น มาตรการลดหย่อนทางด้านภาษีอากรที่เป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีอากร ตัวอย่างเช่น การตั้งสำรองหนี้สูญควรจะต้องเป็นรายจ่ายทางภาษีได้ เพราะธุรกรรมของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเป็นการให้การสนับสนุนด้านการเงินประเภทหนึ่ง และกำหนดมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ประสานงานกับสมาคมลีสซิ่งไทยร่วมกันติดตาม แก้ไขระเบียบและกฎหมายที่ขาดความชัดเจนและยากต่อการปฏิบัติ โดยกำหนดกรอบเวลาการทำงานที่สมควร ตัวอย่างเช่น เวลามมีปัญหาในทางปฏิบัติไม่สามารถขอคำแนะนำที่ชัดเจนจากกรมสรรพากรได้ ผู้ปฏิบัติต้องการทราบว่าปฏิบัติอย่างไรจึงจะถูกต้อง ไม่ผิดกฎหมาย กรมสรรพากรควรมีคำตอบที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้การใช้กฎหมายมีการพัฒนาตลอดจนผ่อนคลายมาตรการทางภาษี เช่น การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งควรขอคืนได้สะดวกเหมือนกับธุรกิจส่งออก เพื่อส่งเสริมให้มีการปล่อยสินเชื่อแก่ธุรกิจมากขึ้น นอกจากนี้ควรมีความยืดหยุ่นในเรื่องระยะเวลาของสัญญา ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งที่ได้ประโยชน์ในเรื่องการหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป. 4/2528 ข้อ 6 ออกตามความมาตรา 3 เศรษฐ ซึ่งปัจจุบันต้องไม่ต่ำกว่า 3 ปี ทั้งนี้เนื่องจากสินทรัพย์หลายประเภทควรมีอายุการเช่าที่ต่ำกว่า 3 ปีได้ เพื่อให้

เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี และลดภาระความเสี่ยงของผู้ให้สินเชื่อ ดังนั้นอายุสัญญาธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งควรกำหนดได้ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป โดยอาจกำหนดประเภทของสินทรัพย์และอายุการทำลีสซิ่งให้เหมาะสม

ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งเพื่อเป็นการพัฒนาธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งให้เติบโต และเป็นการเอื้อให้ธุรกิจรถยนต์เติบโต เป็นการสร้างงาน ควรจะมีการปรับปรุงกฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคล เรื่องการคำนวณค่าเสื่อมราคาตามมาตรา 65 ทวิ (2) แห่งประมวลรัษฎากรและพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 145) สินทรัพย์ประเภทรถยนต์ โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคน หรือรถยนต์นั่งให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อม

ราคาจากมูลค่าต้นทุนเฉพาะส่วนที่ไม่เกินหนึ่งล้านบาท เพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายอีกทางหนึ่ง ได้แก่ เพิ่มราคารถยนต์เป็นไม่เกิน 2 ล้านบาท ค่าเช่าต่อเดือนไม่เกิน 60,000 บาท เป็นต้น

2.2 ด้านกฎหมาย

2.2.1 ให้ออกกฎหมาย หรือกฎกระทรวงให้คำว่า “ลีสซิ่ง” ใช้บังคับกับบริษัทที่ทำกิจการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเท่านั้น จากการตรวจสอบข้อมูลกรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีหลายบริษัทนำคำว่า “ลีสซิ่ง” ไปใส่ในชื่อบริษัท ห้างร้าน และมีชื่อลีสซิ่งรวม 433 บริษัท แต่ได้ประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งตามเงื่อนไขที่ได้กำหนดเพียงจำนวน 55 บริษัท ทำให้ผู้บริโภคสับสน หรืออาจถูกผู้ประกอบการดังกล่าวหลอกลวงได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งควรมีสถานภาพเช่นเดียวกับสถาบันการเงินประเภทหนึ่งและรัฐบาลโดยกระทรวงการคลังควรมีบทบาทในการควบคุม ดูแล หรือออกใบอนุญาตผู้ประกอบการลีสซิ่งให้มีมาตรฐาน ออกแบบสัญญาเช่าแบบลีสซิ่ง รวมถึงสัญญาต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานเดียวกันเพื่อให้สะดวกและเป็นบรรทัดฐานสำหรับสถาบันการเงิน บริษัทลูกค้า และศาลในการพิจารณาตรวจสอบ การฟ้องร้อง และบังคับคดีต่อไปโดยยกเลิกการให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาเบี่ยงปรับ โดยให้ใช้ข้อกำหนดในสัญญาบังคับแทนและออกกฎหมายในเรื่องการเช่าแบบลีสซิ่งเป็นเอกเทศ โดยไม่ต้องนำเรื่องเช่าทรัพย์สินทั่วไปในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้ นอกจากนี้ควรมีกฎหมายระบุเกี่ยวกับระยะเวลาของสินทรัพย์ในการขอเช่าลีสซิ่งตามประเภทของ

สินทรัพย์ที่เช่าให้ชัดเจน เพราะสินทรัพย์แต่ละประเภทมีอายุการใช้งาน แตกต่างกันไป เช่น คอมพิวเตอร์จะมีการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีรวดเร็วมากเป็นต้น และหากต้องการผลักดันธุรกิจลิสซิ่งให้มีการเจริญเติบโตจริง ก็น่าที่จะทำให้เห็นข้อดีในการสนับสนุนธุรกิจด้านนี้ หรือออกเป็นกฎหมายที่มีความเด่นชัด เพื่อให้เกิดความมั่นใจในธุรกิจทั้งจากทางด้านผู้ลงทุน คือ ผู้ให้เช่า และจากทางด้านผู้เช่า

2.3 ด้านบัญชี

ควรที่จะมีการพิจารณาทบทวนมาตรฐานการบัญชีธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่ง ให้สอดคล้องกับภาษีอากรทั้งด้านสัญญาเช่าการเงินและสัญญาเช่าดำเนินงานที่เอื้ออำนวยให้กับธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่งเชิงเติบโต

2.4 ด้านเงินทุน

กำหนดมาตรการจัดหาแหล่งทุน โดยจัดตั้งหน่วยงานกลางให้สินเชื่อแก่กลุ่มธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่ง ในยามที่ไม่มีธนาคารโดยอมให้สินเชื่อ เช่นภาวะปัจจุบัน แนวทางเดียวกันกับ Securities Finance Corporation ที่ให้สินเชื่อแก่บริษัทหลักทรัพย์และสนับสนุนให้บริษัทลิสซิ่งจัดหาแหล่งเงินทุนจากการกู้ทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะโดยตัวสัญญาใช้เงิน ตัวแลกเงินการออกหุ้นกู้ การออกซีเคียวริไทเซชัน หรือรูปแบบอื่น โดยเฉพาะการออกหุ้นกู้ระยะเวลาปานกลางจับคู่กับการให้ลิสซิ่ง 3-5 ปี จะช่วยให้ธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่ง แสดงบทบาทช่วยสนับสนุนอุตสาหกรรมทั่วไปได้มากขึ้น นอกจากนี้การกำกับดูแล ถ้าหากจะมีการควบคุมในเรื่องของอัตราดอกเบี้ยและการปล่อยสินเชื่อเหมือนธุรกิจธนาคารหรือสถาบันการเงินเห็นว่ายังไม่เหมาะสม เนื่องจากธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่ง ไม่ได้ระดมเงินฝากจากประชาชน แต่ต้องหาแหล่งเงินทุนเองซึ่งก็มีต้นทุนต่างกัน ธุรกิจการให้เช่าแบบลิสซิ่ง ซึ่งเป็นธุรกิจที่ให้การสนับสนุนกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ถ้ามีข้อจำกัดมากก็จะเป็นอุปสรรคในการสนับสนุนธุรกิจดังกล่าวด้วย

2.5 ด้านสินทรัพย์

ควรมีศูนย์รวมการประเมินราคาสินทรัพย์ ที่สามารถเรียกข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว นอกจากบริษัทประเมินราคาสินทรัพย์ที่มีอยู่แล้วนอกจากนี้ควรมีตลาดรองรับสำหรับสินค้ำมือสองที่สามารถรับซื้อสินทรัพย์เก่าและมีตลาดในการกำหนดราคา

นอกจากนี้ในด้านประกันภัย หน่วยงานของรัฐบาลควรให้ความช่วยเหลือกำหนดค่าเบี้ยประกันภัย และการคุ้มครองให้ชัดเจน ซึ่งเป็นแนวทางเสริมธุรกิจต่อเนื่องได้อีกทางหนึ่งด้วย

2.6 ด้านอื่น ๆ

การให้ความร่วมมือและประสานงานกันระหว่างหน่วยงานของรัฐให้เป็นหนึ่งเดียวโดยหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย (ปัจจุบันยกเลิกและได้โอนสิทธิทรัพย์สินและกิจการทั้งหมดให้สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์) กรมสรรพากร ควรร่วมมือกันในการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันในองค์กรรัฐ เป็นศูนย์กลางข้อมูลหลักให้ผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง เพื่อสามารถตรวจสอบฐานะลูกหนี้ได้หรือแหล่งข้อมูลที่สามารถอ้างอิงในการตอบข้อซักถาม ข้อขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการประกาศเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การประนอมหนี้ หรือกฎหมายล้มละลายสนับสนุนและให้ข้อมูลทางธุรกิจได้ถูกต้องและรวดเร็วเมื่อมีการประกาศเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นทางด้านกฎหมาย บัญชี หรือภาษีอากร ควรมีการเผยแพร่และร่วมกันตีความสรุป เพื่อถือปฏิบัติให้ถูกต้องตรงกันต่อไป โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องในด้านนั้น ๆ จะได้ถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน ไม่ควรมีการกำกวมดูแลในการพัฒนาธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งไม่ได้สร้างความเสียหายแก่ภาครัฐและเอกชนในประเทศนี้หากยังกำกวมดูแลมากมีแต่เสียหายและ ควรให้ความรู้กับผู้ประกอบการถึงประโยชน์ของการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ประกอบกับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งที่เป็นสมาชิกของสมาคมลีสซิ่งไทยปิดกิจการไปน้อยมาก เมื่อเทียบเป็นอัตราส่วนกับบริษัทเงินทุน เหตุผลหลักที่ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งต่างกับบริษัทเงินทุน คือ ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งสามารถขายสินทรัพย์ที่ให้เช่านั้นออกไปได้เมื่อเกิดปัญหาหนี้เสีย ไม่ว่าจะเป็นในประเทศหรือต่างประเทศ นอกจากนี้ควรจะปล่อยให้ธุรกิจลีสซิ่งเป็นอิสระในการบริหารตนเอง แต่หน่วยงานราชการ เช่นกรมสรรพากร คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ควรให้การสนับสนุนธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งมากขึ้น โดยเฉพาะในแง่ของการปฏิบัติในการเสียภาษีต่าง ๆ เพื่อให้ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเป็นหนทางเลือกของแหล่งเงินทุนหนึ่ง

สำหรับอุตสาหกรรมและผู้ผลิตและกำหนดแนวทางสนับสนุนให้ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเข้าสนับสนุนอุตสาหกรรมรถยนต์และอุตสาหกรรมการผลิตอุปกรณ์เครื่องจักรขนาดกลางที่ทำขึ้นใช้เองหรือทดแทนการนำเข้ารัฐบาลจะได้ภาษีเงินได้มากมาย เศรษฐกิจจะเข้มแข็งดังนั้นการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขอให้แยกแยะและทำความเข้าใจเพื่อส่งเสริมธุรกิจได้อย่างถูกต้องและชัดเจน เช่น ในเรื่องธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งกับธุรกิจการเช่าซื้อมีความแตกต่างกันในหลายด้าน ซึ่งต่างประเทศธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเจริญมาก แต่เมืองไทยรัฐบาลไม่สนใจไม่สนับสนุน ให้ข้อมูล ให้ความรู้

โดยสรุปผลจากตัวเลขในงบการเงินและจากการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินแล้วธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งมีความผันผวนและไม่เติบโตในช่วง 10 ปี แต่เมื่อเปรียบเทียบกับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งในเอเชียกลาง ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งช่วยให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว จากผลการวิจัยของ International Finance Corporation [IFC] (2005) ในเอเชียกลางได้ชี้ให้เห็นถึงการขยายตัวอย่างมากในกลุ่มประเทศเอเชียกลางได้มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญในประเทศ คาซัคสถาน สาธารณรัฐไคจิส ตาจิกิสถานและอุซเบกิสถานดังที่รัฐสภาของประเทศคาซัคสถานและอุซเบกิสถาน ได้มีมติแก้กฎหมายการทำธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งสำหรับการลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับเศรษฐกิจในกระบวนการพิจารณาเรื่องการยึดสินทรัพย์ที่เช่าและประมวลรัษฎากร เพื่อขจัดกำแพงภาษีของธุรกิจและยกระดับให้อยู่ในกลุ่มธนาคารเพื่อให้สินเชื่อ การปรับเปลี่ยนธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งขนานใหญ่นี้ทำให้ธุรกิจขยายตัวอย่างรวดเร็วส่วนประเทศสาธารณรัฐไคจิส และตาจิกิสถานได้เลือกใช้กฎหมายใหม่เกี่ยวกับสัญญาเช่าการเงินซึ่งก็ทำให้ธุรกิจมีความก้าวหน้าเช่นกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Baker (2005) ได้สนับสนุนว่าการปรับปรุงด้านภาษีอากรของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งให้เหมาะสมจะเป็นเครื่องมือช่วยการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อีกทางหนึ่ง และงานวิชาการเรื่องเกี่ยวกับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ของ Coyle (2000) ได้ระบุไว้ว่ากฎหมายภาษีอากรเกี่ยวกับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งโดยการใช้อัตราภาษี (tax-based leases) ในการคำนวณภาษีเงินได้ฯเป็นตัวกระตุ้นให้ธุรกิจขยายตัวอย่างรวดเร็วในสหรัฐอเมริกาเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 ประเทศอังกฤษเริ่มตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970

วัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 3 การให้ได้มาซึ่งรูปแบบการบัญชีและการภาษีอากรของการประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งที่ได้ประโยชน์และความสอดคล้องระหว่างการบัญชีและการภาษีอากรในประเทศไทย และให้ได้ประโยชน์ทั้งภาคธุรกิจเอกชน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การบันทึกบัญชีตามการภาษีอากร

เนื่องจากมีความแตกต่างอย่างมีสาระสำคัญทางด้านมาตรฐานการบัญชีกับกฎหมายภาษีอากร จากการสัมภาษณ์เจาะลึกผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญของบริษัทผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง 6 ราย บันทึกการภาษีอากรในรูปแบบของบัญชีคู่ขนานไปกับการบันทึกบัญชีของบริษัทเพื่อให้มีความถูกต้องครบถ้วนทั้งการบัญชีและการภาษีอากร โดยได้สร้างระบบการบันทึกการภาษีอากรในรูปแบบของบัญชีคู่ขนานไปกับการบันทึกบัญชีของบริษัททุกรายการที่มีความแตกต่างกัน เพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องความถูกต้องและครบถ้วน โดยจะบันทึกการรายการทันทีที่เกิดรายการและจัดทำรายงานการเงินทุกสิ้นงวดบัญชี ซึ่งโดยปกติในภาคปฏิบัติของธุรกิจทั่วไปจะมีการบันทึกการปรับปรุงทางภาษีอากรโดยใช้กระดาษทำการประกอบแบบยื่นภาษีเงินได้นิติบุคคล นอกจากการบันทึกบัญชีตามการภาษีอากรแล้วผู้ประกอบการธุรกิจให้เช่าแบบลีสซิ่งได้นำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิม รุ่งฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ มาปฏิบัติก่อนการประกาศใช้

การจัดทำบัญชีตามการภาษีอากรสำหรับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งนี้ สอดคล้องกับรายงานวิชาการของ Suzuki (1997, pp. 1-2)

การปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีก่อนการประกาศใช้ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ เนื่องจากมีความแตกต่างอย่างมีสาระสำคัญทางด้านมาตรฐานการบัญชีกับกฎหมายภาษีอากรดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจึงได้นำมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ มาปฏิบัติก่อนการประกาศใช้โดยบริษัทจะปฏิบัติตามนโยบายของผู้ร่วมทุนต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น สิงคโปร์ จากงานวิจัยพบว่าในภาคปฏิบัติบริษัทที่ประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งได้มีการนำมาตรฐานบัญชีระหว่างประเทศฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ มาปรับใช้ก่อนเนื่องจากสภาวิชาชีพบัญชีได้มีการเลื่อนออกไปและ

ประกาศให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดงานวิจัยของ Chainirun (2006), Chankitisakul (2006), Chatraphom (2001), Jiang (2004), Maneeroj (2006), Meeampol (1997) และ Phadoongsitthi (2003) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสูงสุดของบริษัทและผู้รับผิดชอบการบัญชีได้มีการพัฒนาปรับปรุงรายการบันทึกบัญชีให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ล่วงหน้า กรณีตัวอย่าง เรื่องการบันทึกรายการแลกเปลี่ยนเงินตราในกรณีที่มีการประกาศค่าเงินบาทลอยตัวก่อนที่มาตรฐานการบัญชีจะกำหนดมารองรับเป็นต้น (นิพนธ์ เห็น โขชชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันทเพชร, 2549)

การนำมาตรฐานการบัญชีมาปฏิบัติก่อนการประกาศใช้นั้น รายงานวิชาการ Suzuki (1997, pp. 6-7) มีความเห็นว่าธุรกิจควรบันทึกรายการตามกฎหมายทางการค้าเพื่อแสดงรายการความครบถ้วนถูกต้อง โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีเงินได้เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินได้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์ ควร พิจารณาเรื่องการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีให้สอดคล้องกับเศรษฐกิจในประเทศไทย การออกมาตรฐานการบัญชีควรจัดทำให้ทันเหตุการณ์และประเภทธุรกิจควรให้มีการทดลองปฏิบัติใช้ก่อนประกาศใช้เป็นทางการเพื่อลดจุดบกพร่องของมาตรฐานการบัญชี สำหรับมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า มีผลบังคับใช้ ปีพ.ศ. 2554 ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุงประเด็นดังต่อไปนี้

1.1 การกำหนดสาระสำคัญในการพิจารณาจำแนกประเภทสัญญาเช่า นั้นควรพิจารณาวัตถุประสงค์เป็นหลักสำคัญ ในกรณีที่ผู้ให้เช่ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้สินเชื่อกับผู้เช่าการจำแนกประเภทสัญญาเช่า จะเป็นสัญญาเช่าการเงิน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการตีความ เนื่องจากการจำแนกประเภทสัญญาเช่ามีความสำคัญมากและจะต้องดำเนินการก่อนที่จะบันทึกรายการบัญชี มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552)

(เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า ย่อหน้า 10 กำหนดสถานการณ์เพื่อจัดประเภทสัญญาเช่าการเงิน 5 สถานการณ์ และย่อหน้า 11 ขอบ่งชี้ถึงสถานการณ์เพื่อจัดประเภทสัญญาเช่าการเงิน 3 สถานการณ์ ควรกำหนดสาระสำคัญของสถานการณ์ไว้เพียง 2 ประเด็นหลักคือ สัญญาเช่าโอนความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์ให้แก่ผู้เช่าเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาของสัญญาและผู้เช่ามีสิทธิ์เลือกซื้อสินทรัพย์ด้วยราคาที่ต่ำกว่ามูลค่ายุติธรรม วันที่สิทธิ์เลือกซื้อเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการให้สินเชื่อกับผู้เช่า และเพื่อประสิทธิภาพในการพิจารณาประเภทสัญญาเช่า และลดประเด็นปัญหาข้อโต้แย้งระหว่างผู้ให้เช่า ผู้เช่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

1.2 มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า ได้รวมมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 7 เรื่อง การบัญชีเกี่ยวกับการเช่าซื้อ ทางด้านผู้ให้เช่าซื้อ แต่ในเนื้อหาของมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่าไม่ได้กล่าวถึงการบัญชีเกี่ยวกับการเช่าซื้อให้ชัดเจน เพียงแต่กำหนดให้สัญญาเช่าซื้อเป็นสัญญาเช่าการเงินเท่านั้น ในกรณีความไม่ชัดเจนนี้ย่อมก่อให้เกิดประเด็นความเข้าใจคลาดเคลื่อนได้ ได้แก่ เรื่องการภาษีอากรของสัญญาเช่าซื้อ กับ สัญญาเช่าการเงิน มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ประกอบกับในทางปฏิบัติลักษณะของสัญญาเช่ากับสัญญาเช่าซื้อมีความแตกต่างในสาระสำคัญได้แก่สัญญาเช่าได้กำหนดให้ผู้เช่าเลือกซื้อสินทรัพย์ที่เช่าได้เมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่าแต่สัญญาเช่าซื้อผู้เช่าซื้อจะได้รับโอนกรรมสิทธิ์สินทรัพย์เมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่าซื้อโดยอัตโนมัติ นอกจากนี้การจัดทำสัญญาเช่าซื้อจะต้องติดอากรและการจัดทำสัญญาเช่าซื้อรถยนต์จะต้องใช้แบบสัญญามาตรฐานที่ควบคุมโดยสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ประเด็นสำคัญในเรื่องเงินมัดจำ เงินประกัน เงินล่วงหน้า กรณีของสัญญาเช่า จะบันทึกเป็นเงินมัดจำ ภายใต้อยู่รายการหนี้สิน แต่สัญญาเช่าซื้อจะบันทึกเป็นเงินชำระครั้งแรกและนำไปหักจากบัญชีลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อทันที ในประเด็นความไม่ชัดเจนนี้ ควรได้รับการแก้ไขทำความเข้าใจและประสานงานกันระหว่างสภาวิชาชีพ ในพระบรมราชูปถัมภ์ กับหน่วยงานกรมสรรพากร และหน่วยงานที่มีส่วนร่วมการตรวจสอบวิชาชีพทางการบัญชี อย่างเป็นทางการ

1.3 มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า บางประเด็นไม่สามารถปฏิบัติได้ ได้แก่

มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 17 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 29 (ปรับปรุง 2550)) เรื่อง สัญญาเช่า ย่อหน้า 52 ต้นทุนทางตรงเริ่มแรกของผู้ให้เช่าที่เกิดขึ้นในการต่อรองหรือการทำสัญญาเช่าดำเนินงานจะรวมเป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีฯ ในทางปฏิบัติเป็นประเด็นที่ผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซึ่งมีความเห็นแตกต่างจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ตรวจสอบบัญชีของบริษัทเนื่องจากความไม่ชัดเจนและทำให้มีการปฏิบัติตามนโยบายของผู้ร่วมทุนชาวต่างประเทศโดยใช้การประมาณการเป็นอัตราร้อยละของลูกหนี้ซึ่งแตกต่างจากมาตรฐานการบัญชีและผ่านการยอมรับของผู้สอบบัญชี ดังนั้นควรพิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติให้ชัดเจนเช่น ต้นทุนทางตรงเริ่มแรกของผู้ให้เช่าที่เกิดขึ้นในการต่อรองหรือการทำสัญญาเช่าดำเนินงานจะรวมเป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีฯ กำหนดเป็นอัตราร้อยละของลูกหนี้หรือยอดสินทรัพย์ที่ให้เช่า

1.4 มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดให้ปฏิบัติใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (เดิมฉบับที่ 56) เรื่อง ภาษีเงินได้ ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ ปี 2556 ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซึ่ง ควรนำมาตรฐานฉบับนี้มาใช้ก่อนเพื่อความครบถ้วนของงบการเงิน เนื่องจากการปฏิบัติทางบัญชีมีความแตกต่างกับทางภาษีอากรอย่างมีสาระสำคัญ มาตรฐานการบัญชีฉบับนี้จะช่วยทำให้งบการเงินของธุรกิจมีความสมบูรณ์และสะท้อนสภาพที่แท้จริงของบริษัท

1.5 มาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 16 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 32) เรื่อง ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ไม่ได้มีผลกระทบโดยตรงกับสินทรัพย์ให้เช่าของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซึ่ง แต่จะมีผลบังคับกับสินทรัพย์ ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ที่ใช้ในการดำเนินกิจการปกติ ซึ่งจำนวนต้นทุนไม่เป็นสาระสำคัญเมื่อเทียบกับต้นทุนของสินทรัพย์ให้เช่า ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ในกรณีนี้ควรกำหนดรายการที่เกี่ยวข้องนี้ให้รวมอยู่ในมาตรฐานการบัญชีหลักของธุรกิจ เพื่อลดเรื่องการตีความ การใช้ดุลยพินิจ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติได้มากขึ้น

2. กรมสรรพากร ควรให้มีการศึกษาธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งจากหลักการภาษีอากรและมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ และเปรียบเทียบกับสถานะเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งกรมสรรพากรมิได้เสียประโยชน์จำนวนเงินภาษีอากรที่จัดเก็บได้เพียงแต่เป็นการเลื่อนเวลาออกไปเท่านั้น และควรพิจารณาออกกฎหมายให้เป็นธรรมและเก็บภาษีอากรได้ถูกต้อง โดยควรพิจารณากฎหมายภาษีอากรดังนี้

2.1 ในเรื่องเกณฑ์สิทธิ ให้เป็นแนวทางเดียวกับเกณฑ์คงค้างทางบัญชี โดยการพิจารณากำหนดแก้ไขการเก็บภาษีจากบริษัทและห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ตามประมวลรัษฎากร (ฉบับสมบูรณ์) (อมรศักดิ์ พงศ์พศุตม์ และกิรรัตน์ เจียรนัย.(2550, หน้า 56) “มาตรา 65 เงินได้ที่ต้องเสียภาษีคือกำไรสุทธิซึ่งคำนวณได้จากรายได้จากกิจการหรือเนื่องจากการที่กระทำในรอบระยะเวลาบัญชีหักด้วยรายจ่ายตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตริ”

ในส่วนของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งควรกำหนดกฎหมายเฉพาะและวิธีปฏิบัติใกล้เคียงกับมาตรฐานการบัญชีโดยให้มีความแตกต่างกันน้อยที่สุด

2.2 ในเรื่องการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ตามคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 4/2528 เรื่อง สั่งให้ผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย (แก้ไขเพิ่มเติมด้วย คำสั่งกรมสรรพากรที่ ท. ป. 29/2534และที่ ท. ป. 34/2534 เมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 และวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2535 และที่ ท. ป. 176/2552 วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2552 ตามลำดับ)

ได้กำหนดคำว่า “การให้เช่าสินทรัพย์แบบลีสซิ่ง” หมายความว่า การให้เช่าสินทรัพย์ที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

2.2.1 ผู้ให้เช่าเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีทุนจดทะเบียนที่ได้รับชำระแล้วไม่ต่ำกว่า 60 ล้านบาท และเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 82/3 แห่งประมวลรัษฎากร

2.2.2 ผู้เช่าเป็นนิติบุคคล

2.2.3 กำหนดเวลาเช่า ต้องมีระยะเวลาตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป เว้นแต่สินทรัพย์ที่ให้เช่าเป็นสินทรัพย์ที่ผู้ให้เช่ายึดมาจากผู้เช่ารายอื่น ระยะเวลาในการให้เช่าอาจไม่ถึง 3 ปีก็ได้ คำว่า “การให้เช่าทรัพย์สินแบบลีสซิ่ง” หมายความว่า “สัญญาให้เช่าทรัพย์สิน ซึ่ง

ผู้ให้เช่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินและนำออกให้เช่า โดยคำมั่นว่า เมื่อสิ้นสุดสัญญาเช่า ผู้เช่ามีสิทธิเลือกที่จะซื้อทรัพย์สินที่เช่าหรือส่งคืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ให้เช่าก็ได้” (แก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 34/2534 ใช้บังคับ 1 มกราคม พ.ศ. 2535 เป็นต้นไปและแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ท. ป. 176/2552 ใช้บังคับ สำหรับการจ่ายเงินได้พึงประเมินตั้งแต่วันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ. 2552 เป็นต้นไป) (คำสั่งกรมสรรพากร ที่ ป. 125/2546) (สาริต รังคสิริ และจรัญญา แสงสุชาติ, 2550; อมรศักดิ์ พงศ์พศุตม์, 2548)

จากผลการวิจัยได้ข้อสรุปในเรื่องระยะเวลาการเช่านั้นไม่ควรกำหนดระยะเวลาแต่ถ้าดำเนินการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแล้วไม่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายเพื่อประโยชน์ของผู้เช่าเนื่องจากผู้ให้เช่าจะผลกระทบต่อไปให้กับผู้เช่าและรวมเป็นส่วนหนึ่งอยู่ในค่าเช่า

2.3 ในเรื่องเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฐานของการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มคำนวณจากราคาสินค้าหรือการให้บริการ ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 78 ภายใต้บังคับมาตรา 78/3 ความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการขายสินค้า มาตรา 78/1 ภายใต้บังคับมาตรา 78/3 ความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่เกิดจากการให้บริการ แต่เนื่องจากธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง เป็นบริการทางการเงินสมัยใหม่ โดยให้สินเชื่อกับลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการทุกประเภทด้วยสินทรัพย์แทนตัวเงิน ดังนั้นควรพิจารณาการจัดเก็บภาษีเงินได้จากส่วนของดอกเบี้ยรับเช่นเดียวกับกลุ่มธุรกิจสถาบันการเงิน

2.4 ประเด็นภาษีอากรที่ดีความและไม่สามารถหาข้อยุติได้ให้ยกเลิกทั้งหมดและจัดทำแนวทางให้ปฏิบัติได้โดยอิงหลักสากล สนับสนุนลดหย่อนภาษีอากรให้ผู้ให้เช่าที่ให้บริการสินเชื่อกับธุรกิจที่เป็นฐานเศรษฐกิจของประเทศ จากการสัมภาษณ์ส่วนบุคคลเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ บส.5 คุณพร (นามสมมติ) มีความเห็นว่า“กรมสรรพากร ให้ระบุเลยว่าอะไรทำได้กรณีรายการที่จะระบุว่าทำไม่ได้แต่ได้มีการทำกันไปแล้วเนื่องจากความไม่ชัดเจน ก็ควรอนุญาตให้ผู้ปฏิบัติล้างข้อมูลที่ทำมาในอดีตโดยเริ่มต้นกันใหม่ เศรษฐกิจปัจจุบัน ธุรกิจลีสซิ่งจะช่วยได้มาก น่าจะเป็นโอกาสดี” ตัวอย่างประเด็นเรื่องค่าเบี้ยประกันภัยและค่าจดทะเบียนสินทรัพย์ให้เช่าแบบลีสซิ่งซึ่งผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเก็บจากผู้เช่า กรมสรรพากรได้มีการตีความให้เป็นรายได้ของผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งแต่ไม่มีหลักเกณฑ์

รองรับซึ่งสมาคมลีสซิ่งไทยได้ทำหน้าที่ขอทราบหลักเกณฑ์และข้อกำหนดไปที่กรมสรรพากรแต่ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนเนื่องจากในภาคปฏิบัติเป็นปัญหามากและผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งได้กำหนดในสัญญาเช่าให้ผู้เช่าเป็นผู้รับผิดชอบเพื่อลดความเสี่ยงกรณีสินทรัพย์เสียหายหรือสูญหายซึ่งเป็นประโยชน์กับผู้เช่า

3. กระทรวงการคลัง พิจารณาออกกฎหมายช่วยธุรกิจเพื่อส่งเสริมให้เศรษฐกิจขยายตัว อ้างถึงผลงานวิจัยของ International Finance Corporation [IFC] (2005) ในเอเชียกลาง ซึ่งได้ระบุว่า รัฐสภาของประเทศได้มีการแก้ไขกฎหมายเศรษฐกิจ ของธุรกิจการให้เช่าแบบ ลีสซิ่งเพื่อช่วยในเรื่องการลงทุนในประเทศและต่างประเทศ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศในแต่ละช่วงเวลาอย่างทันที่วงที่ ดังนั้นสำหรับประเทศไทย กระทรวงการคลัง ควรได้พิจารณาสนับสนุนออกกฎหมายช่วยธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ได้แก่ การให้ยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักรที่ขอทำสินเชื่อแบบลีสซิ่งโดยไม่จำกัดเฉพาะธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น

4. สภาหอการค้าไทยและสภาอุตสาหกรรม สามารถนำข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ช่วย แนะนำผู้ประกอบการในเรื่องการจัดหาแหล่งเงินทุนจากธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งได้เป็นทางเลือกประกอบการตัดสินใจในการลงทุนธุรกิจหรือการขยายการลงทุน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งสามารถนำไปพิจารณาปรับปรุงวางระบบบัญชีและวางแผนภาษีอากรให้เหมาะสมต่อธุรกิจ ช่วยให้ประหยัดภาษีอากรและเสียภาษีอากรได้ถูกต้องครบถ้วน โดยเฉพาะพิจารณาในด้านการบันทึกค่าใช้จ่ายในการวางแผนภาษี เช่น บัญชีค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่สามารถเลือกได้หลายวิธีการ จากงานวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้ประกอบการธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 19 บริษัท ได้ใช้วิธีผลรวมจำนวนปี (sum of the year digit) ซึ่งเป็นวิธีคำนวณค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์มากในปีแรกและลดลงในปีต่อไป ทำให้สามารถเลื่อนเวลาการชำระภาษีออกไป และกรณีที่สมารถให้สินเชื่อให้เช่าแบบลีสซิ่งกับผู้เช่าได้มากขึ้นก็จะเลื่อนเวลาการชำระภาษีได้นานขึ้น ในขณะที่เดียวกันงบการเงินจะแสดงยอดกำไรสุทธิแต่ไม่มีรายการเสียภาษีเงินได้ ประเด็นสำคัญสามารถนำข้อมูลและรูปแบบที่ได้กำหนดในงานวิจัยครั้งนี้ ไปปรับใช้กับธุรกิจ

การให้เช่าแบบลีสซิ่งที่ดำเนินการอยู่แล้วและ โดยเฉพาะธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งที่กำลังจะเริ่มดำเนินการ

ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้

ด้านข้อมูล

1. การรวบรวมตัวเลขผลประกอบการของบริษัทที่ประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งได้ข้อมูลจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าซึ่งมีข้อมูลจนถึงปี พ.ศ. 2550 ส่วนข้อมูลปี พ.ศ. 2551 ยังไม่สมบูรณ์ (ตรวจสอบข้อมูล ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2552)

2. เนื่องจากข้อมูลผลการดำเนินงานของบริษัทที่ประกอบธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง บางส่วนเป็นความลับทางการค้า ได้แก่ จำนวนเงินการให้สินเชื่อ ดังนั้นจึงใช้ข้อมูลในงบการเงินที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรับรองแล้ว

ด้านระยะเวลา

1. ผู้ทำบัญชีซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จะปฏิบัติงานด้านทำรายงานทางการเงินทุกสิ้นเดือน การสอบถามข้อมูลต้องจัดทำในช่วงสัปดาห์ที่สามของแต่ละเดือน ทำให้เกิดความล่าช้าในการสรุปผล งานวิจัยครั้งนี้ได้เริ่ม การประชุมกลุ่มเฉพาะเจาะจง สัมภาษณ์ เจาะลึกและสำรวจข้อมูล เก็บข้อมูลงบการเงินจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551 ต่อเนื่อง ถึงเดือนกันยายนพ.ศ. 2552

2. มีการเปลี่ยนแปลงเลขที่ของมาตรฐานการบัญชีไทยทุกฉบับให้ตรงกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ แต่เนื่องจากระยะเวลาการประกาศใช้เริ่มเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2552 มีผลให้สภาวิชาชีพยังไม่สามารถปรับปรุงเลขที่มาตรฐานการบัญชีไทยได้ทันจนถึง เดือน กันยายน ปี พ.ศ. 2552

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. อสังหาริมทรัพย์กับรูปแบบของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่เป็นอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทย จากงานวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบว่า ปัจจุบันมีการทำสัญญาเช่าเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์เพียงรายเดียวจาก 19 บริษัท ประกอบกับมีกฎหมาย

ภาษีอากร กฎหมายเรื่องอสังหาริมทรัพย์ที่เกี่ยวข้องหลายประเด็น จึงควรที่จะค้นหาสาเหตุที่สำคัญด้วยงานวิจัยต่อไป

2. ตลาดสินค้ามือสองกับธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งในประเทศไทย จากงานวิจัยครั้งนี้ได้ค้นพบว่า ปัจจุบันผู้ให้เช่าที่ทำสัญญาเช่าค่านางาน จะเป็นสินทรัพย์ประเภทรถยนต์เป็นหลักเพราะมีตลาดรองรับรถยนต์ใช้แล้ว จึงควรที่จะค้นหาตลาดรองรับสินทรัพย์อื่น เช่นเครื่องจักร อุปกรณ์การผลิต อุปกรณ์ก่อสร้าง อุปกรณ์การแพทย์ เป็นต้น

2. การใช้มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 12 (ปรับปรุง 2552) (เดิมฉบับที่ 56) เรื่องภาษีเงินได้ กับ ธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่งในประเทศไทย สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 เป็นต้นไป